PROGRAMA EDUCATIU

MUSEU FERROCARRIL MALLORCA

MUSEU
FERROCARRIL
MALLORCA

SFM
SERVEIS FERROVIARIS DE MALLORCA

PROGRAMA EDUCATIU

MUSEU FERROCARRIL MALLORCA

2026

ÍNDEX

4 PRESENTACIÓ

8 EL MUSEU

14 LA VISITA

18 ELS ESPAIS EDUCATIUS

22 ACCÉS AL MUSEU

25 ACTIVITATS

26 1. Visita guiada
36 2. A la recerca dels trens amagats
46 3. Furgó dels sentits
54 4. Entre natura i poble
62 5. Visita teatralitzada
70 6. Qui viu a la Via Verda?
78 7. Comunicació en cadena
88 8. De la sequera a la torrentada
96 9. D'Altamira a Banksy
104 10. Energia neta, futur viu
112 11. Visita lecturitzada

121 ANNEX

122 ODS
124 ELEMENTS CURRICULARS
124 Infantil
128 Primària
138 Secundària

150 RESERVES

PRESENTACIÓ

Museu del Ferrocarril de Mallorca: Educar des del patrimoni, construir futur.

Els museus són institucions al servei de la societat. Conserven, investiguen i difonen el patrimoni, però la seva funció va molt més enllà de la preservació: ens ajuden a comprendre d'on venim, interpretar el present i imaginar col·lectivament el futur. Són espais de coneixement, diàleg i pensament crític, necessaris per construir una ciutadania informada, participativa i compromesa amb la protecció del patrimoni i del seu entorn.

El Museu del Ferrocarril de Mallorca, pretén, precisament, ser un espai de trobada per posar en valor la xarxa ferroviària establerta a l'illa a finals del segle XIX i explicar les seves conseqüències, però també per valorar el transport del present i reflexionar sobre el seu futur.

Per això, l'educació és un dels pilars del nostre museu. La seva visita permet aprendre mitjançant l'observació, la descoberta i el contacte directe amb els testimonis materials de la història ferroviària. Però volem expandir aquesta experiència a través del nostre programa educatiu, per estimular la curiositat, la conversa, la formulació de preguntes i facilitar la comprensió de continguts molt diversos.

El programa educatiu del Museu del Ferrocarril de Mallorca s'ha concebut tenint en compte els currículums escolars i les competències pròpies de cada etapa educativa. Les activitats no es plantegen com una simple visita a les instal·lacions, sinó com a propostes didàctiques vinculades als aprenentatges que l'alumnat treballa a l'aula. A través del patrimoni ferroviari, es poden abordar de manera transversal la història i les transformacions socials, el territori i el paisatge, la tecnologia, els mitjans de transport, la mobilitat sostenible i els canvis en les formes de vida i de treball. D'aquesta manera, cada una de les activitats proposades, juntament amb la visita al museu, permeten relacionar coneixements, desenvolupar competències i entendre el patrimoni com una font per investigar i interpretar la realitat.

Els museus també tenen una responsabilitat social. Han de ser espais oberts, accessibles i inclusius, capaços d'escoltar les comunitats, incorporar mirades diverses i contribuir a reduir desigualtats. La seva tasca no consisteix únicament a explicar el passat, sinó també a generar oportunitats de participació, convivència i desenvolupament personal. Educar en el patrimoni significa, en aquest sentit, promoure valors com el respecte, la cooperació, la diversitat i la corresponsabilitat.

Aquesta dimensió és especialment rellevant al Museu del Ferrocarril de Mallorca, titularitat de Serveis Ferroviaris de Mallorca i gestionat per 3 Salut Mental. El projecte combina la conservació i la divulgació del patrimoni ferroviari amb la creació d'oportunitats laborals i d'inclusió social per a persones amb trastorns de salut mental. Cada visita contribueix, per tant, a sostenir un model de museu que posa les persones al centre i entén el patrimoni com una eina de transformació social. Conèixer el museu és també descobrir que la cultura pot generar vincles, reforçar l'autonomia i afavorir una societat més justa i inclusiva.

Amb aquest programa educatiu, convidam als centres educatius a fer del museu una extensió de l'aula: un espai on descobrir, experimentar, preguntar i construir coneixement a partir del patrimoni. Apropar-se a la història del ferrocarril és també comprendre com s'ha transformat Mallorca, com han canviat el territori, les formes de vida i les relacions entre les persones, i plantejar-nos com volem moure'ns i viure en el futur. Volem que cada visita sigui, així, una oportunitat per aprendre del passat, interpretar críticament el present i entendre que el patrimoni és una realitat viva que ens pertany a tots i que tots contribuïm a preservar, repensar i transmetre.

Lourdes Melis,
Directora del MFM

EL MUSEU

El Museu del Ferrocarril de Mallorca és un espai per descobrir la història del tren a l'illa i, sobretot, entendre com la seva arribada va transformar Mallorca. El recorregut combina patrimoni ferroviari, recreació, tecnologia i experimentació per apropar aquesta història als visitants d'una manera amena, participativa i accessible.

SALA IMMERSIVA

La sala immersiva acull una part important del patrimoni ferroviari de Mallorca, amb locomotores i vehicles que han format part de la història del ferrocarril a l'illa durant els darrers 150 anys.

Aquest patrimoni es presenta dins una recreació d'una estació de finals del segle XIX, que permet conèixer com eren aquests espais i quin paper tenien en la vida quotidiana. La sala compta també amb personatges que representen persones de l'època i amb una experiència immersiva que combina escenografia, imatge i so per apropar-nos al passat ferroviari de Mallorca.

TALLER

El taller és un espai viu dedicat a la conservació i restauració del patrimoni ferroviari. Aquí es recuperen i es restauren peces històriques, fet que permet veure de prop la feina que hi ha darrere la conservació del patrimoni.

També hi trobam el vehicle educatiu, un espai destinat a activitats escolars i projectes d'aprenentatge. D'aquesta manera, el taller permet conèixer no només les peces que formen part del museu, sinó també el procés que fa possible conservar-les i convertir-les en elements de patrimoni.

SALA INTERACTIVA

La sala interactiva està pensada com un espai d'experimentació i descoberta. A través de pantalles, recursos digitals i jocs interactius, permet aprofundir en diferents aspectes del ferrocarril i en les persones que hi han treballat.

Els continguts aborden temes com els oficis ferroviaris, el funcionament dels trens i l'evolució del ferrocarril a Mallorca. L'espai també incorpora un simulador de conducció, que permet experimentar de manera directa una de les tasques principals del món ferroviari.

CAFETERIA

La cafeteria ocupa l'antiga estació de tren de Son Carrió, un edifici històric que forma part del patrimoni ferroviari de Mallorca. És una de les estacions modernistes de l'antiga línia Manacor–Artà i conserva la memòria del seu passat ferroviari.

Avui és un espai per aturar-se, descansar i continuar gaudint de la visita en un edifici que també forma part de la història del tren a l'illa.

UN MUSEU PER DESCOBRIR

Els diferents espais del museu permeten apropar-se a la història del ferrocarril des de perspectives diverses: observar, experimentar, jugar, escoltar i fer-se preguntes. Aquesta manera de descobrir el patrimoni és també la base del nostre programa educatiu, que proposa diferents espais i recursos per continuar explorant la història del tren i les transformacions que va provocar a Mallorca.

LA VISITA

La visita al Museu del Ferrocarril de Mallorca és la visita habitual que ofereix el museu i està inclosa en totes les activitats del programa educatiu. Durant aproximadament una hora, l'alumnat fa un recorregut per la història del ferrocarril a Mallorca a través de dues experiències diferents.

UN VIATGE AL PASSAT

El recorregut comença amb un viatge a una estació de finals del segle XIX. Els efectes ambientals i sensorials permeten als alumnes situar-se en el moment de l'arribada del tren a Mallorca i entendre com aquest va transformar la vida de les persones i el territori.

A través dels personatges que donen vida a l'estació, descobriran com va canviar la manera de viatjar, treballar i comunicar-se. Després pujaran a un tren històric restaurat per fer un viatge immersiu per la Mallorca del passat i conèixer alguns dels moments més importants de la història del ferrocarril a l'illa.

El recorregut també permet descobrir com funcionaven les antigues màquines de vapor i entendre l'evolució del ferrocarril fins a arribar als sistemes més moderns.

DESCOBRIR EXPERIMENTANT

A la segona part de la visita, l'alumnat pot posar en pràctica allò que ha descobert a través de diferents jocs i recursos interactius.

Els continguts permeten conèixer millor el món del ferrocarril i descobrir les persones que hi treballaven: el cap d'estació, el maquinista, el mecànic, l'enginyer i altres professionals. Els recursos interactius ajuden a entendre les seves tasques i a descobrir nous aspectes de la història del tren a Mallorca.

L'experiència també inclou un simulador de conducció, que permet als alumnes posar-se en el lloc d'un maquinista i experimentar com és conduir un tren.

La visita al museu té una durada aproximada d'una hora i forma part de totes les propostes del programa educatiu. A aquesta visita s'hi afegeix l'activitat específica de cada proposta, amb una durada total aproximada de dues hores.

ELS ESPAIS EDUCATIUS

El Museu del Ferrocarril de Mallorca manté un vincle especial amb l'educació. Abans de convertir-se en museu, aquest espai va acollir durant anys l'escola de Son Carrió. Avui, aquesta relació amb l'aprenentatge continua a través del programa educatiu del museu.

UNA AULA DINS UN TREN

L'espai principal per desenvolupar les activitats educatives és un antic vehicle del tren de cremallera de Núria, construït a Alemanya l'any 1929. El vagó ha estat adaptat i convertit en una aula, mantenint part del seu caràcter original.

A l'exterior encara conserva alguns grafitis d'una etapa anterior del vehicle. S'han decidit mantenir com a part de la seva història, perquè també expliquen els usos i les experiències que ha viscut al llarg del temps.

Treballar dins un vehicle històric fa que el mateix espai formi part de l'experiència d'aprenentatge. L'aula és un lloc per experimentar, compartir, fer preguntes i descobrir el patrimoni ferroviari des de prop.

UN ESPAI ACCESSIBLE

Per garantir que les activitats siguin accessibles, l'aula es pot muntar també dins la sala immersiva del museu. D'aquesta manera, quan sigui necessari, tot l'alumnat pot participar en les activitats en un espai accessible i adaptat.

ACCÉS AL MUSEU

Més enllà del lloguer del bus privat, hi ha tres alternatives per arribar al Museu.

EN BICICLETA

En cas de situar-se a les proximitats de Son Carrió, una alternativa és emprar els camins disponibles per aquest objectiu.

Un exemple és l'antiga línia de ferrocarril de Manacor a Artà, on actualment hi ha la Via Verda que pot ser emprada per arribar caminant o en bicicleta.

EN BUS

La línia 417 arriba a Son Carrió i abans fa aturades a Porreres, Vilafranca, Manacor i Sant Llorenç, per tant, és una opció en cas de pertànyer a aquests pobles.

Es pot agafar el bus que arriba a les 8:15 h o a les 11:15 h a Son Carrió i tornar amb el que surt a les 11:25 h o a les 13:55 h. Amb aquesta pàgina es pot fer la reserva per grups escolars.

www.tib.org/ca/bitllets-i-tarifes/grups-escolars

EN TREN I BUS

En cas de ser d'una altra banda de l'illa, es pot unir la línia de bus mencionada anteriorment amb el servei de tren d'SFM.

Encara que els horaris estan subjectes a canvis, actualment hi ha un tren que arriba a l'estació de Manacor a les 9:57 en dies lectius. Aquest es podria fer coincidir amb el bus de la línia 417 que arriba a l'aturada de l'estació de tren a les 10:40 h per partir cap a Son Carrió.

Per tornar es podria emprar el bus que parteix a les 13:55 h de Son Carrió. Arribant a les 14:25 h a Manacor es podria agafar el tren que parteix a les 14:36 h des de Manacor.

ACTIVITATS

1. VISITA GUIADA

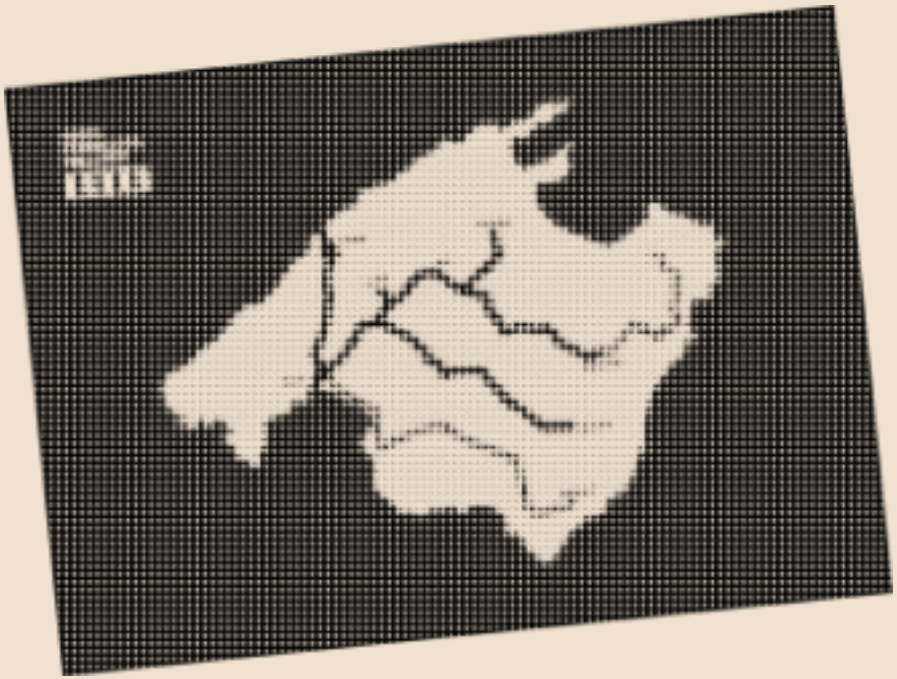

ACTIVITAT ADAPTADA A QUALSEVOL CURS ESCOLAR

DESCRIPCIÓ

El Museu del Ferrocarril de Mallorca compta amb una col·lecció ferroviària molt completa i representativa, formada per locomotores, cotxes de passatgers, vagons, eines, documents i altres elements vinculats a la història del tren a l'illa. La major part d'aquest material va circular o va prestar servei a Mallorca, però els seus orígens són diversos: algunes peces procedeixen de diferents indrets de l'Estat, d'Europa o d'empreses constructores i ferroviàries amb trajectòries pròpies. Aquesta diversitat converteix cada vehicle i cada objecte en una història a contar.

El ferrocarril no s'ha d'entendre únicament com un mitjà de transport. La seva arribada i consolidació a Mallorca transformaren la manera de desplaçar-se, de comerciar, de treballar i de relacionar-se entre pobles. Les línies ferroviàries contribuïren a connectar nuclis de població, facilitaren el transport de mercaderies agrícoles i industrials, afavoriren la mobilitat de les persones i modificaren la percepció de les distàncies dins l'illa. Per tant, aproximar-se al patrimoni ferroviari permet abordar qüestions fonamentals de la història contemporània balear.

Per aquest motiu, la visita guiada és l'activitat educativa principal que ofereix el museu. No es planteja com una explicació unidireccional ni com una simple transmissió de dades sobre locomotores, dates o línies ferroviàries. Al contrari, constitueix una experiència d'aprenentatge vinculada directament amb els objectes reals, l'espai museístic i les històries humanes que s'amaguen darrere cada peça de la col·lecció. Davant una locomotora, un vagó de mercaderies o una antiga taquilla, l'alumnat pot observar, formular hipòtesis, comparar elements, interpretar usos i imaginar les persones que hi treballaven o viatjaven.

Aquesta aproximació parteix de les metodologies actives que defensa el Museu del Ferrocarril de Mallorca. L'alumnat adopta un paper central en el desenvolupament de la visita: participa en preguntes i converses, interpreta imatges i objectes, relaciona el que veu amb els seus coneixements previs i construeix significats a partir de l'observació directa. El guia no actua només com a transmissor de continguts, sinó com a mediador que acompanya el grup, adapta el discurs a l'edat i als interessos dels participants i planteja qüestions que estimulen la curiositat i el pensament crític.

La participació també permet entendre el museu com un espai viu. En lloc de percebre

els vehicles ferroviaris com a peces immòbils o llunyanes en el temps, els infants i joves poden descobrir-los com a testimonis materials d'experiències reals: els oficis vinculats al ferrocarril, els viatges de les famílies, el transport de productes del camp, la construcció de les línies, les decisions polítiques i econòmiques que condicionaren la xarxa ferroviària o els canvis tecnològics que comportà el pas del vapor als sistemes de tracció més moderns.

La visita guiada contribueix així a donar a conèixer i valorar una dimensió sovint poc visible de la història de Mallorca: la Mallorca industrial. Tradicionalment, el relat patrimonial de l'illa s'ha centrat especialment en el patrimoni monumental, artístic, natural o turístic. Sense restar importància a aquests àmbits, el Museu del Ferrocarril de Mallorca reivindica la necessitat d'incorporar també el patrimoni industrial com a element essencial per comprendre la societat mallorquina actual. Les estacions, els tallers, les vies, els ponts, les locomotores i els vagons són testimonis d'un procés de modernització que va tenir conseqüències profundes sobre el territori i sobre la vida de la població.

A més, treballar el patrimoni ferroviari des d'una perspectiva educativa permet establir connexions interdisciplinàries amb diferents àrees curriculars. La visita pot vincular-se

amb la història i les ciències socials, a través de l'estudi de la industrialització i dels canvis socials; amb la geografia, mitjançant l'anàlisi del territori, les comunicacions i la distribució de la població; amb la tecnologia, observant l'evolució de les màquines i dels sistemes de transport; amb les matemàtiques, a partir de distàncies o capacitats de càrrega; i amb la llengua, mitjançant l'expressió oral, la interpretació de fonts i la construcció de relats sobre el passat.

Finalment, la visita guiada pretén fomentar una actitud de respecte, curiositat i responsabilitat envers el patrimoni. Conèixer la història dels objectes conservats al museu ajuda l'alumnat a comprendre que el patrimoni no és només allò antic o excepcional, sinó també allò que explica com vivien, treballaven i es desplaçaven les generacions anteriors. D'aquesta manera, el Museu del Ferrocarril de Mallorca es presenta com un espai educatiu, participatiu i inclusiu, des d'on apropar la història contemporània de l'illa a través d'un patrimoni proper, tangible i ple de possibilitats pedagògiques.

OBJECTIUS

- Conèixer la història contemporània i del ferrocarril de Mallorca.
- Relacionar les peces del museu amb el desenvolupament industrial global.
- Fundar un sentiment de pertinença a la seva terra en l'alumnat de Mallorca.
- Complementar l'aprenentatge a l'aula dintre d'un espai diferent.

ODS ALINEATS AMB L'ACTIVITAT

Educació de qualitat. Aprenentatge significatiu, actiu i fora de l'aula.

Innovació i infraestructures. Mostrar el ferrocarril com a una estructura forta i la necessitat d'aquesta.

Ciutats i comunitats sostenibles. Enfatitzar l'ús de transport públic ajuda a construir una comunitat més sostenible.

Aliança pels objectius. Relacionar la necessitats de les aliances internacionals amb les peces del museu.

ACTIVITATS

La proposta està formada per tres activitats, les quals poden desenvolupar-se seguint un ordre diferent. Per això, és possible que treballar amb dos grups diferents d'infants alhora.

La visita guiada consisteix en una explicació participativa on es mostrarà, en primer lloc, el desenvolupament del ferrocarril a Mallorca fins arribar al punt del major número de línies de Mallorca. Seguidament es mostraran totes les peces del museu i, en darrera instància, es tractarà el declivi i el ressorgiment del tren a Mallorca. Aquesta s'adapta al curs concret de la visita.

La proposta es completa amb la visita als diferents espais del museu, que permet aprofundir en la història del ferrocarril a Mallorca a través de l'experiència immersiva i els recursos interactius.

D'aquesta forma, el temps total és d'una hora i quaranta minuts aproximadament.

ACTIVITAT	METODOLOGIA	EXPLICACIÓ BREU	TEMPS
Taller: Visita guiada	Expositiva / participativa /	Visita guiada a l'exposició del museu on l'alumnat podrà conèixer la història del ferrocarril a Mallorca i les anècdotes de les peces que es troben al museu.	40 min.
Visita immersiva	TPACK (Coneixement tecnològic, pedagògic i del Contingut)	Els alumnes faran la visita al museu, la qual consisteix en un viatge immersiu amb un tren històric que arriba fins a Palma. Pel camí es pot conèixer la història del ferrocarril a Mallorca i com va canviar la vida dels mallorquins.	30 min.
Visita interactiva	TPACK (Coneixement tecnològic, pedagògic i del Contingut)	L'alumnat aprendrà, a través de recursos interactius, diferents feines relacionades amb el ferrocarril, les parts de les locomotores o l'antiga xarxa ferroviària, entre altres.	30 min.

INFANTIL

2.A LA RECERCA DELS TRENS AMAGATS

ACTIVITAT RECOMANADA PER EDUCACIÓ INFANTIL

DESCRIPCIÓ

El ferrocarril forma part del paisatge quotidià de molts infants, però sovint és percebut únicament com un mitjà de transport modern. Molt pocs coneixen que darrere dels trens elèctrics actuals hi ha una llarga història de màquines de vapor i trens de dièsel que van transformar la vida dels pobles de Mallorca. Apropar aquesta realitat als infants d'educació infantil, d'una manera narrativa, sensorial i vivencial, és l'objectiu central d'aquesta proposta.

El taller parteix d'un fil conductor narratiu: dos personatges, el trenet i el xiulet, guien els infants en una recerca pels voltants del museu. Aquesta estructura narrativa és especialment adequada per a l'etapa infantil, en la qual el joc simbòlic i la identificació amb personatges constitueixen una de les vies principals d'accés al coneixement. La història permet introduir conceptes com l'antiguitat dels trens, la diferència entre vehicles elèctrics i de vapor, o la relació entre el ferrocarril i el medi natural.

L'activitat de recerca activa (la gimcana) estimula la curiositat, l'atenció i l'observació de l'entorn, mentre que la relació de cada tren amagat amb un element natural concret (pinyes, plomes, pedres) afavoreix la connexió entre el patrimoni ferroviari i el medi natural que l'envolta. El tancament sensorial amb la capsa de toca-toca aprofundeix aquesta experiència, convidant els infants a explorar els materials trobats a través del tacte i a verbalitzar les seves sensacions.

La proposta s'emmarca en la voluntat de valorar el patrimoni industrial i ferroviari des de les primeres etapes educatives, contribuint a ampliar la noció de patrimoni cultural més enllà dels monuments i les obres d'art. Al mateix temps, introdueix de manera inicial la reflexió sobre el canvi climàtic i la transició energètica (a través de la comparació entre trens antics i elèctrics) en un format adaptat a l'edat i completament accessible per als infants.

Finalment, la proposta fomenta actituds de respecte envers el patrimoni natural i cultural, i contribueix a formar infants conscients de l'entorn que els envolta i de la seva història.

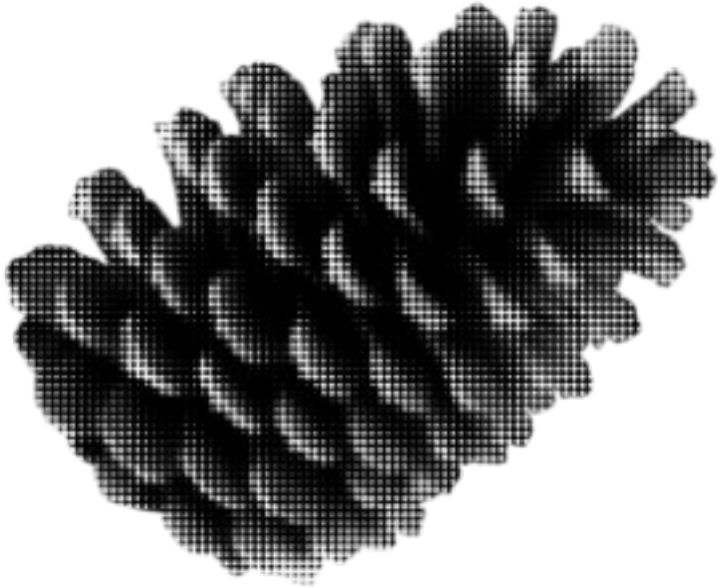

OBJECTIUS

- Apropar els infants al patrimoni ferroviari de Mallorca a través d'una experiència narrativa i lúdica.
- Explorar els elements naturals de l'entorn del museu mitjançant l'observació i el contacte.
- Descobrir i respectar el patrimoni natural i cultural de l'entorn proper.
- Introduir de forma inicial la diferència entre vehicles de combustió i vehicles elèctrics en relació amb el canvi climàtic.
- Estimular la curiositat, l'atenció i la capacitat d'observació de l'entorn.
- Desenvolupar l'expressió oral a través de la verbalització de sensacions i descobertes.

ODS ALINEATS AMB L'ACTIVITAT

Educació de qualitat. Aprenentatge significatiu, actiu i fora de l'aula.

Ciutats i comunitats sostenibles. Connectar amb l'entorn dona peu a tenir més proximitat a la teva terra.

Acció climàtica. Es situen les bases de canvi climàtic a l'alumnat.

ACTIVITATS

El taller s'inicia amb la presentació dels dos protagonistes de la història: el trenet i el xiulet, vells amics que es coneixen des de fa molt de temps. El trenet pregunta pels seus pares i familiars, i el xiulet li explica que, com que ara la majoria dels trens que circulen són elèctrics, els trens antics ja no són visibles. El xiulet, però, revela que sap que s'han amagat per Mallorca i que al museu també n'hi ha alguns d'amagats. Aquesta introducció narrativa situa els infants dins la història i presenta la missió que hauran de dur a terme.

A continuació, el xiulet dona la primera pista: un cartell de la Via Verda assenyala per on començar la recerca. Els infants, guiats per l'educador o educadora, cerquen pels voltants del museu les capses on s'amaguen els trens. Cada capsa conté un missatge del tren que explica per què s'ha amagat en aquell lloc concret i quin element natural ha triat com a company: una pinya, una ploma, una pedra. L'educador dona veu al missatge de cada tren i aprofita la troballa per parlar breument de l'element natural associat i del tipus de tren que representa.

El taller es tanca amb una activitat sensorial: es reuneixen tots els materials naturals trobats durant la recerca i es realitza un toca-toca amb la capsa, on els infants exploren els elements a través del tacte i comparteixen les seves sensacions. Es fa també una breu revisió dels tipus de trens trobats i de la seva relació amb el canvi climàtic, en un format adaptat a l'edat.

La proposta es completa amb la visita als diferents espais del museu, que permet aprofundir en la història del ferrocarril a Mallorca a través de l'experiència immersiva i els recursos interactius.

La durada total de la visita és d'aproximadament dues hores.

ACTIVITAT	METODOLOGIA	EXPLICACIÓ BREU	TEMPS
Taller: A la recerca dels trens amagats	Narrativa / sensorial / lúdica	Gimcana de cerca pels voltants del museu guiada per dos personatges, amb tancament sensorial basat en els elements naturals trobats.	55 min.
Visita immersiva	TPACK (Coneixement tecnològic, pedagògic i del Contingut)	Els alumnes faran la visita al museu, la qual consisteix en un viatge immersiu amb un tren històric que arriba fins a Palma. Pel camí es pot conèixer la història del ferrocarril a Mallorca i com va canviar la vida dels mallorquins.	30 min.
Visita interactiva	TPACK (Coneixement tecnològic, pedagògic i del Contingut)	L'alumnat aprendrà, a través de recursos interactius, diferents feines relacionades amb el ferrocarril, les parts de les locomotores o l'antiga xarxa ferroviària, entre altres.	30 min.

ELEMENTS CURRICULARS

En base al currículum d'infantil establert al Decret 40/2025, en aquesta activitat es treballen els següents elements curriculars de l'àrea 2: Descobriment i exploració de l'entorn[1]:

OBJECTIUS D'ETAPA	COMPETÈNCIES CLAU	COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES	CRITÈRIS D'AVALUACIÓ	SABERS BÀSICS
b), c), f), i), j), l), m)	Competència digital (CD)	CE 1	CA 1.1	A), B), C)
			CA 1.3	
	Competència ciutadana (CC)		CA 1.5	
	Competència personal, social i d'aprendre a aprendre (CPSAA)	CE 2	CA 2.1	
			CA 2.4	
	Competència en comunicació lingüística (CCL)	CE 3	CA 3.1	
			CA 3.3	

[1] El desenvolupament dels elements del currículum que treballen les activitats del museu es troba a l'apèndix del document.

PRIMÀRIA

3. FURGÓ DELS SENTITS

ACTIVITAT RECOMANADA PER PRIMER CICLE DE PRIMÀRIA

DESCRIPCIÓ

Actualment, la funció principal del ferrocarril a Mallorca és el transport de passatgers. No obstant, molts infants desconeixen que el seu origen va estar estretament vinculat al transport de mercaderies, una activitat fonamental per al desenvolupament econòmic i social de l'illa.

Aquest taller pretén donar a conèixer aquesta realitat històrica i descobrir a l'alumnat alguns dels principals productes que el ferrocarril mallorquí ha transportat al llarg del temps, així com el paper que aquests han tingut en la configuració del territori i de la vida quotidiana.

La proposta educativa proposa una metodologia experimental que convida els infants a explorar les mercaderies a través dels diferents sentits. A través de l'observació, el tacte, l'olfacte i altres experiències sensorials, els participants podran identificar materials, recursos i productes que han format part del transport ferroviari, alhora que comprendran la seva utilitat i la seva relació amb les feines tradicionals de Mallorca, els oficis i els processos de producció de nombrosos objectes d'ús quotidià. Aquesta aproximació sensorial afavoreix un aprenentatge significatiu i resulta especialment adequada durant aquesta etapa educativa, en què l'experimentació constitueix una eina fonamental per a la construcció del coneixement.

La situació d'aprenentatge s'emmarca, a més, en la voluntat de posar en valor el patrimoni industrial, un patrimoni que històricament ha rebut menys atenció que altres manifestacions patrimonials, però que constitueix un testimoni imprescindible per comprendre els sistemes productius, els canvis econòmics i les transformacions socials que han configurat la Mallorca contemporània. La incorporació d'aquest patrimoni dins l'àmbit educatiu contribueix a ampliar la mirada de l'alumnat sobre el concepte de patrimoni cultural, fomentant una visió més diversa, inclusiva i crítica de la història.

Al mateix temps, el coneixement del patrimoni ferroviari permet establir connexions entre passat i present, reflexionant sobre qüestions d'actualitat com la mobilitat, la sostenibilitat, la distribució dels recursos o l'organització del territori. D'aquesta manera, els infants entenen que el patrimoni no és només un conjunt d'objectes del passat, sinó una eina per interpretar el món actual i afrontar els reptes del futur.

Finalment, aquesta proposta educativa fomenta actituds de respecte, conservació i responsabilitat envers el patrimoni industrial, entenent-lo com una part essencial del llegat cultural col·lectiu. Així, es contribueix a formar una ciutadania més conscient, crítica i compromesa amb la preservació de la memòria, el territori i el patrimoni comú.

OBJECTIUS

- Entendre la funció del ferrocarril pel transport de mercaderies, quines matèries transportaven i la seva importància.
- Estar en contacte amb matèries primeres i detectar-les treballant amb els sentits.
- Conèixer els oficis tradicionals mallorquins i el seu paper a la nostra cadena de producció.
- Posar en valor el nostre patrimoni, sobretot l'industrial.
- Fomentar la creativitat dels infants.
- Treballar amb el cos i ser conscients dels sentits per a diferenciar elements.

ODS ALINEATS AMB L'ACTIVITAT

Educació de qualitat. Aprenentatge significatiu, actiu i fora de l'aula.

Ciutats i comunitats sostenibles. Emfatitzar l'ús del tren per a desenvolupar una comunitat que tengui cura dels recursos.

ACTIVITATS

La proposta està formada per tres activitats, les quals poden desenvolupar-se seguint un ordre diferent. Per això, és possible que treballar amb dos grups diferents d'infants alhora.

El taller comença amb una breu introducció sobre el paper del ferrocarril mallorquí com a mitjà de transport de mercaderies, sovint desconegut per l'alumnat. A partir d'aquí, els infants descobriran diversos productes mitjançant una experiència sensorial basada en el tacte, l'olfacte i la vista.

Tot seguit, participaran en una activitat cooperativa en grups on, amb un joc de targetes, relacionaran matèries primeres, oficis i productes finals, comprenent així els processos de producció i la importància del ferrocarril en la seva distribució.

El taller finalitza amb una activitat creativa en què cada alumne representarà l'origen natural d'una matèria primera, reforçant la comprensió dels recursos, els processos productius i el patrimoni industrial

La proposta es completa amb la visita als diferents espais del museu, que permet aprofundir en la història del ferrocarril a Mallorca a través de l'experiència immersiva i els recursos interactius.

La durada total de la visita és d'aproximadament dues hores.

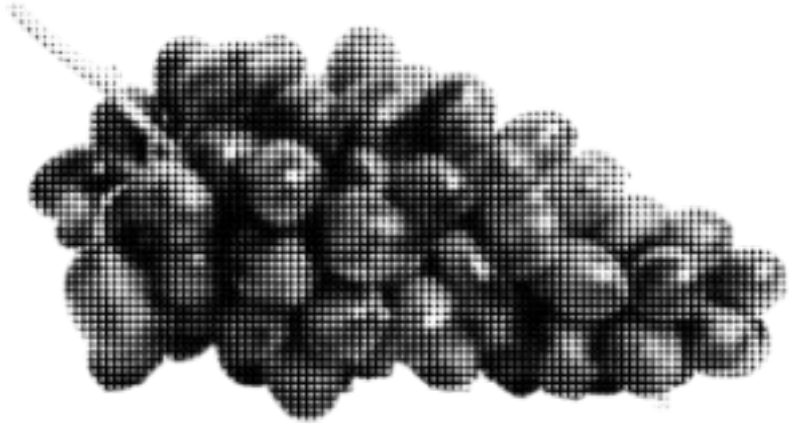

ACTIVITAT	METODOLOGIA	EXPLICACIÓ BREU	TEMPS
Taller: Furgó dels sentits	Expositiva / col·laborativa	Treball amb sentits com l'olfacte i el tacte per tenir contacte amb certs recursos naturals.	55 min.
Visita immersiva	TPACK (Coneixement tecnològic, pedagògic i del Contingut)	Els alumnes faran la visita al museu, la qual consisteix en un viatge immersiu amb un tren històric que arriba fins a Palma. Pel camí es pot conèixer la història del ferrocarril a Mallorca i com va canviar la vida dels mallorquins.	30 min.
Visita interactiva	TPACK (Coneixement tecnològic, pedagògic i del Contingut)	L'alumnat aprendrà, a través de recursos interactius, diferents feines relacionades amb el ferrocarril, les parts de les locomotores o l'antiga xarxa ferroviària, entre altres.	30 min.

ELEMENTS CURRICULARS

En base al currículum de primària establert al Decret 41/2025, en aquesta activitat es treballen els següents elements curriculars de Coneixement del Medi natural, social i cultural de primer cicle[2]:

OBJECTIUS D'ETAPA	COMPETÈNCIES CLAU	COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES	CRITÈRIS D'AVALUACIÓ	SABERS BÀSICS
a), c), e), h), o), s)	Competència digital (CD)	CE 1	CA 1.1	A), C)
	Competència ciutadana (CC)	CE 5	CA 5.2	
	Competència emprenedora (CE)		CA 5.3	
	Competència en consciència i expressió culturals (CCEC)	CE 7	CA 7.1	
			CA 7.2	

[2] El desenvolupament dels elements del currículum que treballen les activitats del museu es troba a l'apèndix del document.

4. ENTRE NATURA I POBLE

ACTIVITAT RECOMANADA PER PRIMER CICLE DE PRIMÀRIA

DESCRIPCIÓ

El paisatge que ens envolta no sempre ha estat igual. Al llarg del temps, el territori de Son Carrió ha viscut transformacions profundes, i una de les més significatives va ser l'arribada del ferrocarril a finals del segle XIX. Però, malgrat la seva importància, molts infants desconeixen el paper que el tren va tenir en la configuració del territori mallorquí i en la vida quotidiana de les comunitats que l'habitaven.

Aquesta proposta educativa organitzada per GRAM parteix d'una pregunta senzilla, però significativa: com era aquest paisatge abans del tren, com va canviar amb la seva arribada i com és avui, convertit en Via Verda? A través d'una gimcana d'exploració i d'una activitat de construcció amb terra i elements naturals, els infants de primer cicle de primària descobriran de manera activa les transformacions del territori al llarg del temps.

La metodologia es fonamenta en l'aprenentatge experiencial, especialment adequada per a aquesta franja d'edat, en la qual el contacte directe amb l'entorn i la manipulació constitueixen les vies principals de construcció del coneixement. La gimcana inicial estimula la curiositat i l'observació, mentre que la construcció de maquetes en safates permet als infants recrear, amb les seves pròpies mans, tres moments clau de la història del paisatge: abans de l'arribada del tren, durant l'època ferroviària i en l'actualitat.

Al mateix temps, la proposta s'emmarca en la voluntat de posar en valor el patrimoni industrial i ferroviari, un llegat que sovint rep menys atenció que altres manifestacions patrimonials però que constitueix un testimoni fonamental per comprendre la història econòmica, social i territorial de Mallorca. Connectar aquest patrimoni amb l'entorn immediat dels infants (el paisatge de Son Carrió, la Via Verda, el Museu del Ferrocarril) afavoreix una comprensió situada i significativa de la història.

Finalment, la proposta fomenta actituds de respecte i cura envers el patrimoni natural i cultural, entenent-los com a béns comuns que cal preservar i valorar. Així, contribueix a formar una ciutadania conscient de la seva relació amb el territori i amb la història col·lectiva.

OBJECTIUS

- Comprendre que el paisatge canvia al llarg del temps i que les persones hi intervenim.
- Identificar els elements naturals i els elements construïts per les persones que formen part d'un paisatge.
- Conèixer el paper del ferrocarril en la transformació del territori de Mallorca i, concretament, de Son Carrió.
- Descobrir la Via Verda com a exemple de reutilització d'un espai ferroviari en desús.
- Fomentar actituds de respecte i cura envers el patrimoni natural i cultural.
- Desenvolupar la capacitat d'observació, classificació i representació a través del joc i la manipulació.

ODS ALINEATS AMB L'ACTIVITAT

Educació de qualitat. Aprenentatge significatiu, actiu i fora de l'aula.

Ciutats i comunitats sostenibles. Prendre consciència del nostre espai genera un sentiment de pertinença que du a tenir més cura amb l'entorn.

ACTIVITATS

El taller comença amb una breu introducció narrativa que presenta el fil conductor de l'activitat: el paisatge de Son Carrió ha canviat al llarg del temps i alguns elements s'han «despistat». Els infants hauran d'ajudar a recuperar-los.

A continuació, organitzats en petits grups, participen en una gimcana d'exploració pels voltants del Museu, on hauran de cercar i recollir elements representatius de l'entorn natural, urbà i ferroviari (il·lustracions impreses i plastificades). Un cop recuperats tots els elements, els classifiquen en dos grans grups: elements naturals i elements creats per les persones. Aquesta fase genera una conversa guiada sobre la composició del paisatge i la convivència entre natura i elements construïts.

Finalment, cada grup rep una safata amb terra i recrea, en tres moments successius, la transformació del paisatge de Son Carrió: primer, com era abans de l'arribada del tren; després, com va canviar amb la construcció de les vies i l'estació; i finalment, com és avui en dia, convertit en Via Verda.

La proposta es completa amb la visita als diferents espais del museu, que permet aprofundir en la història del ferrocarril a Mallorca a través de l'experiència immersiva i els recursos interactius.

La durada total de la visita és d'aproximadament

ACTIVITAT	METODOLOGIA	EXPLICACIÓ BREU	TEMPS
Taller: Entre natura i poble	Expositiva / col·laborativa / manipulativa	Gimcana d'exploració i construcció de maquetes en safates per descobrir la transformació del paisatge de Son Carrió al llarg del temps.	55 min.
Visita immersiva	TPACK (Coneixement tecnològic, pedagògic i del Contingut)	Els alumnes faran la visita al museu, la qual consisteix en un viatge immersiu amb un tren històric que arriba fins a Palma. Pel camí es pot conèixer la història del ferrocarril a Mallorca i com va canviar la vida dels mallorquins.	30 min.
Visita interactiva	TPACK (Coneixement tecnològic, pedagògic i del Contingut)	L'alumnat aprendrà, a través de recursos interactius, diferents feines relacionades amb el ferrocarril, les parts de les locomotores o l'antiga xarxa ferroviària, entre altres.	30 min.

ELEMENTS CURRICULARS

En base al currículum de primària establert al Decret 41/2025, en aquesta activitat es treballen els següents elements curriculars de Coneixement del Medi natural, social i cultural de primer cicle[3]:

OBJECTIUS D'ETAPA	COMPETÈNCIES CLAU	COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES	CRITÈRIS D'AVALUACIÓ	SABERS BÀSICS
a), e), g), h), k), l), r), s)	Competència digital (CD)	CE 1	CA 1.1	C)
			CA 5.1	
	Competència personal, social i d'aprendre a aprendre (CPSAA)	CE 5	CA 5.2	
			CA 5.3	
	Competència ciutadana (CC)	CE 6	CA 6.1	

[3] El desenvolupament dels elements del currículum que treballen les activitats del museu es troba a l'apèndix del document.

5. VISITA TEATRALITZADA

ACTIVITAT RECOMANADA PER SEGON CICLE DE PRIMÀRIA

DESCRIPCIÓ

El patrimoni industrial és un punt clau que determina pel desenvolupament i moltes vegades no se li dona la importància que toca. Aquest fet es mostra en com està d'integrada la idea en la societat que, l'economia de Mallorca fins als anys seixanta estava completament dominada pel sector primari i, a partir d'allà, va ser el sector terciari el que ocupava aquesta importància.

La realitat va ser molt diferent. A Mallorca hi va haver una indústria molt potent, que es va desenvolupar, en part, gràcies al ferrocarril. Per aquest motiu, és important prendre mesures des de l'educació, i el Museu és el lloc idoni perquè, a través de la tecnologia, l'alumnat es pugui endinsar en el món del nostre patrimoni industrial perquè ho puguin veure de primera mà.

Organitzada per La Fornal, la visita teatralitzada al Museu del Ferrocarril de Mallorca es fonamenta en la necessitat de valorar el patrimoni industrial com a element clau per a la comprensió del passat i del present. El patrimoni ferroviari constitueix un testimoni material i immaterial dels processos de transformació econòmica, social i territorial que han configurat la Mallorca contemporània. A través del coneixement del ferrocarril, l'alumnat pot entendre millor els fenòmens com la modernització dels transports, la connexió entre pobles, el desenvolupament de determinades activitats econòmiques i els canvis en les formes de vida de la població.

En aquest sentit, el patrimoni industrial sovint ha estat menys visible o valorat que altres tipus de patrimoni, tot i la seva gran capacitat per explicar la vida quotidiana de les persones i els processos productius. Incorporar-lo en l'àmbit educatiu contribueix a ampliar la mirada de l'alumnat sobre què es considera patrimoni, fomentant una visió més inclusiva i crítica de la història. A més, permet establir vincles entre passat i present, ajudant a interpretar els reptes actuals relacionats amb la mobilitat, la sostenibilitat i l'organització del territori.

La utilització d'una visita teatralitzada com a recurs didàctic reforça aquesta aproximació, ja que converteix el patrimoni en una experiència vivencial i significativa. Mitjançant la dramatització, els alumnes no només reben informació, sinó que s'endinsen en contextos històrics concrets, interactuen amb personatges i situacions, i desenvolupen l'empatia històrica. Aquest enfocament afavoreix la motivació, la participació activa i la construcció de coneixement a partir de l'experiència directa.

Finalment, aquesta situació d'aprenentatge contribueix a fomentar actituds de respecte, conservació i responsabilitat envers el patrimoni industrial, entenent-lo com una part essencial del llegat cultural col·lectiu. D'aquesta manera, es promou una ciutadania més conscient, crítica i compromesa amb la preservació del seu entorn i de la seva història.

OBJECTIUS

- Comprendre l'evolució històrica del ferrocarril a Mallorca i el seu impacte en el desenvolupament econòmic, social i territorial de l'illa.
- Analitzar com el ferrocarril va transformar la mobilitat i les formes de vida en el context local, establint connexions amb el present.
- Desenvolupar l'observació, l'escolta activa i la participació durant la visita teatralitzada.
- Fomentar l'empatia històrica mitjançant la identificació amb personatges i situacions del passat representats en l'activitat.
- Afavorir la inclusió educativa adaptant la comprensió dels continguts a diferents ritmes d'aprenentatge i necessitats de l'alumnat.

ODS ALINEATS AMB L'ACTIVITAT

Educació de qualitat. Aprenentatge significatiu, actiu i fora de l'aula.

Igualtat de gènere. Es tracta la desigualtat de gènere i l'empoderament femení de les brodadores de Sant Llorenç des Cardassar.

Reducció de les desigualtats. Democratització de la comunicació, hi ha més facilitat per comunicar-se i que circulin idees.

ACTIVITATS

La proposta està formada per tres activitats, les quals poden desenvolupar-se seguint un ordre diferent. Per això, és possible que treballar amb dos grups diferents d'infants alhora.

Per una banda, el taller. Consisteix en una visita teatralitzada on un actor duu a terme una petita obra de teatre basada en l'època quan la línia Artà - Palma estava en funcionament. El personatge fa un viatge on conta com li ha canviat la vida a ell i a molta altra gent amb l'arribada del ferrocarril. L'alumnat no serà un espectador passiu, sinó que serà partícip pel correcte funcionament de les escenes. D'aquesta forma, s'aplica una escolta activa i l'alumnat es situa en el centre del seu propi aprenentatge.

La durada total de la visita és d'aproximadament dues hores.

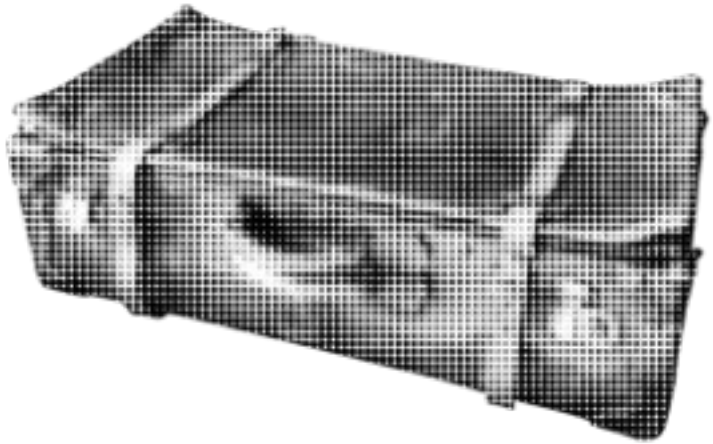

ACTIVITAT	METODOLOGIA	EXPLICACIÓ BREU	TEMPS
Taller: Visita teatralitzada	Teatre participatiu	Obra de teatre participativa on es representarà la vida dels mallorquins en l'època d'expansió del ferrocarril.	55 min.
Visita immersiva	TPACK (Coneixement tecnològic, pedagògic i del Contingut)	Els alumnes faran la visita al museu, la qual consisteix en un viatge immersiu amb un tren històric que arriba fins a Palma. Pel camí es pot conèixer la història del ferrocarril a Mallorca i com va canviar la vida dels mallorquins.	30 min.
Visita interactiva	TPACK (Coneixement tecnològic, pedagògic i del Contingut)	L'alumnat aprendrà, a través de recursos interactius, diferents feines relacionades amb el ferrocarril, les parts de les locomotores o l'antiga xarxa ferroviària, entre altres.	30 min.

ELEMENTS CURRICULARS

En base al currículum de primària establert al Decret 41/2025, en aquesta activitat es treballen els següents elements curriculars de Coneixement del Medi natural, social i cultural de segon cicle[4]:

OBJECTIUS D'ETAPA	COMPETÈNCIES CLAU	COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES	CRITÈRIS D'AVALUACIÓ	SABERS BÀSICS
a), e), h), l), n), o)	Competència personal, social i d'aprendre a aprendre (CPSAA)	CE 1	CA 1.1	A), B), C)
		CE 5	CA 5.2	
	Competència digital (CD)		CA 5.3	
	Competència ciutadana (CC)	CE 6	CA 6.1	
	Competència en consciència i expressió culturals (CCEC).			

[4] El desenvolupament dels elements del currículum que treballen les activitats del museu es troba a l'apèndix del document.

6.QUI VIU A LA VIA VERDA?

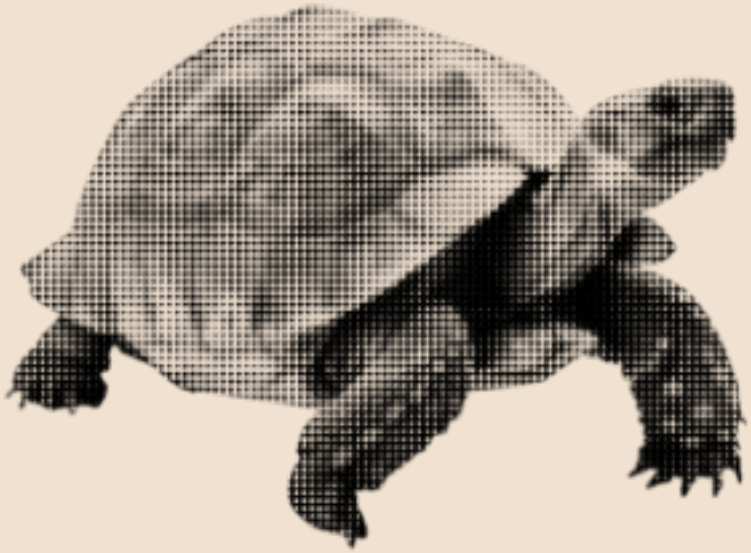

ACTIVITAT RECOMANADA PER SEGON CICLE DE PRIMÀRIA

DESCRIPCIÓ

La Via Verda de Son Carrió discorre per un entorn natural ric i divers, on conviuen espècies vegetals i animals pròpies del bosc mediterrani. Malgrat la proximitat d'aquest espai a la vida quotidiana de molts infants, sovint es desconeixen les espècies que l'habiten, les seves característiques i el paper que fan dins l'ecosistema.

Aquesta proposta educativa organitzada per GRAM convida els alumnes de segon cicle de primària a convertir-se en exploradors de la Via Verda, observant, identificant i registrant les espècies de flora i fauna que troben al llarg del recorregut. A través d'una metodologia activa basada en l'observació directa i el treball cooperatiu, els infants adquireixen eines per interpretar l'entorn natural des d'una mirada científica i crítica.

L'activitat introdueix el concepte d'espècie autòctona i la seva importància per a l'equilibri de l'ecosistema: la retenció del sòl, la prevenció de l'erosió i el refugi per a la fauna. Així, els infants no tan sols aprenen a reconèixer espècies, sinó que comprenen per què cal conservar-les i quin rol juguen en el medi que les envolta.

Al mateix temps, la proposta connecta el patrimoni natural de la Via Verda amb la història ferroviària: aquest espai que avui acull vida silvestre és, al mateix temps, testimoni d'una infraestructura que va transformar el territori. Aquesta doble mirada (ecològica i patrimonial) enriqueix la comprensió de l'entorn i promou una visió integrada del paisatge.

Finalment, l'activitat fomenta actituds de respecte i cura envers la natura, contribuint a formar una ciutadania compromesa amb la conservació del medi natural i del patrimoni cultural del seu entorn.

OBJECTIUS

- Conèixer la flora i fauna pròpia de l'entorn de la Via Verda i el museu.
- Aprendre a identificar espècies del bosc mediterrani.
- Introduir els conceptes d'espècie autòctona i el seu paper en l'ecosistema.
- Desenvolupar la capacitat d'observació i registre en un context natural real.
- Fomentar el treball cooperatiu i la posada en comú del coneixement.
- Promoure actituds de respecte i cura envers el patrimoni natural.

ODS ALINEATS AMB L'ACTIVITAT

Educació de qualitat. Aprenentatge significatiu, actiu i fora de l'aula.

Ciutats i comunitats sostenibles. Connectar amb els éssers vius de l'entorn genera un sentiment de pertinença.

Vida terrestre. Es pren consciència dels éssers que viuen al seu entorn i la necessitat de conservar fauna i flora.

ACTIVITATS

El taller comença amb una breu introducció a l'entorn natural pel qual discorre la Via Verda: quins espais s'hi troben, quines espècies de flora i fauna s'hi poden observar i què significa que una espècie sigui autòctona.

A continuació, els alumnes, organitzats en grups petits, reben una fitxa de bingo amb les espècies vegetals i animals presents al tram. Durant el recorregut, han de localitzar les espècies i, en trobar-ne una, mostrar-la a l'educador o educadora perquè la marqui a la fitxa. En paral·lel, cada grup rep la targeta d'una espècie vegetal concreta, amb la qual han d'observar les seves característiques i completar una fitxa senzilla: forma de la fulla, tipus de planta, on creix. En acabar el recorregut, cada grup explica a la resta l'espècie que li ha tocat.

El taller es tanca amb una posada en comú on es repassen les espècies trobades i es reflexiona sobre per què és important conservar-les: retenen la terra, eviten l'erosió i donen refugi a la fauna.

La proposta es completa amb la visita als diferents espais del museu, que permet aprofundir en la història del ferrocarril a Mallorca a través de l'experiència immersiva i els recursos interactius.

La durada total de la visita és d'aproximadament dues hores.

ACTIVITAT	METODOLOGIA	EXPLICACIÓ BREU	TEMPS
Taller: Qui viu a la Via Verda?	Expositiva / col·laborativa / manipulativa	Recorregut per la Via Verda amb bingo d'espècies i fitxa d'observació per identificar flora i fauna autòctona del bosc mediterrani.	55 min.
Visita immersiva	TPACK (Coneixement tecnològic, pedagògic i del Contingut)	Els alumnes faran la visita al museu, la qual consisteix en un viatge immersiu amb un tren històric que arriba fins a Palma. Pel camí es pot conèixer la història del ferrocarril a Mallorca i com va canviar la vida dels mallorquins.	30 min.
Visita interactiva	TPACK (Coneixement tecnològic, pedagògic i del Contingut)	L'alumnat aprendrà, a través de recursos interactius, diferents feines relacionades amb el ferrocarril, les parts de les locomotores o l'antiga xarxa ferroviària, entre altres.	30 min.

ELEMENTS CURRICULARS

En base al currículum de primària establert al Decret 41/2025, en aquesta activitat es treballen els següents elements curriculars de Coneixement del Medi natural, social i cultural de segon cicle[5]:

OBJECTIUS D'ETAPA	COMPETÈNCIES CLAU	COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES	CRITÈRIS D'AVALUACIÓ	SABERS BÀSICS
a), c), e), g), h), i), l), q), r), s)	Competència personal, social i d'aprendre a aprendre (CPSAA)	CE 1	CA 1.1	A), C)
		CE 5	CA 5.2	
			CA 5.3	
	Competència digital (CD)	CE 6	CA 6.1	
	Competència ciutadana (CC)	CE 8	CA 8.2	

[5] El desenvolupament dels elements del currículum que treballen les activitats del museu es troba a l'apèndix del document.

7. COMUNICACIÓ EN CADENA

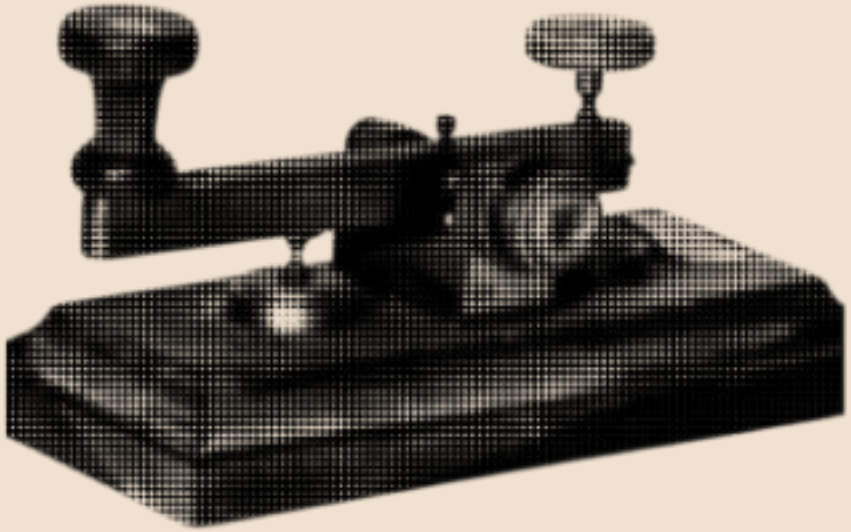

ACTIVITAT RECOMANADA PER TERCER CICLE DE PRIMÀRIA

DESCRIPCIÓ

El ferrocarril no només va suposar una revolució en l'àmbit del transport de mercaderies i passatgers, sinó que també va suposar un abans i un després en les comunicacions, i un clar exemple és el furgó correu del museu.

La present activitat de comunicació en cadena parteix de la base de conèixer els tipus de mètodes de comunicació al llarg de l'història pel fet que molts d'ells s'han perdut i l'alumnat no en té consciència. El furgó correu de l'exposició dona peu a treballar amb diferents mitjans de comunicació.

En aquest context, el Museu del Ferrocarril de Mallorca esdevé un espai educatiu privilegiat que permet apropar l'alumnat a aquesta realitat a través de l'experiència directa. La nostra visita proporciona una base vivencial que facilita la comprensió dels processos històrics, socials i econòmics associats al patrimoni ferroviari.

L'activitat de comunicació en cadena parteix amb la base del furgó correu, un furgó que va servir per incrementar la velocitat de l'enviament de les correspondències. Això implica que el ferrocarril no només va tenir aquestes funcions de transport de mercaderies i de passatgers, sinó que va millorar la comunicació entre habitants de l'illa.

Això es treballa mitjançant el tractament dels tipus de mitjans de comunicació al llarg de la història, perquè els alumnes situïn diferències bàsiques entre períodes del passat i que així coneguin el funcionament de molts de mitjans de comunicació de forma pràctica.

Finalment, aquesta proposta contribueix a ampliar la visió de l'alumnat sobre el concepte de patrimoni, incorporant-hi l'àmbit industrial com a element clau per entendre la societat actual. Al mateix temps, fomenta actituds de respecte, valoració i conservació del patrimoni, promovent una ciutadania més crítica, conscient i compromesa amb el seu entorn i la seva història.

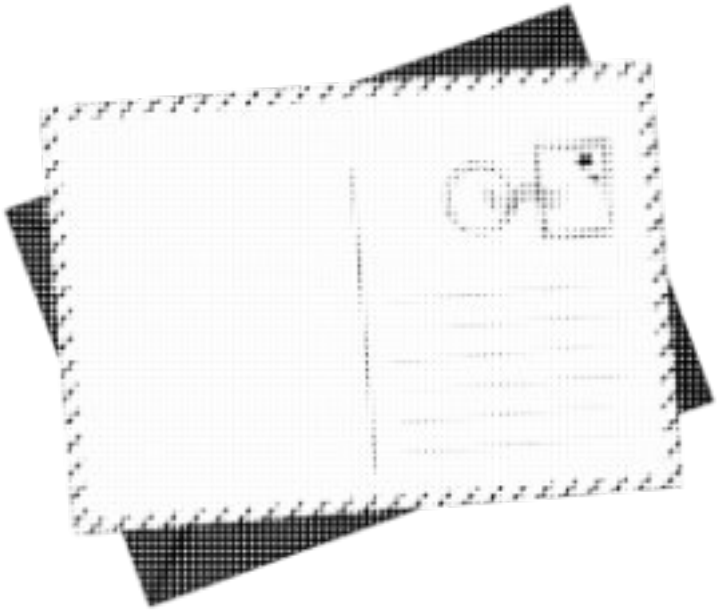

OBJECTIUS

- Donar a conèixer el furgó correu.
- Aprendre sobre l'evolució de la comunicació.
- Fer feina amb un eix cronològic per millorar la capacitat de situar elements en el temps.
- Fer valdre el correu postal com a sistema de comunicació entre persones.
- Fomentar la comunicació sense pantalles i la creativitat en l'aprenentatge.
- Desenvolupar l'expressió personal a través de l'escriptura, així com l'escolta i la resposta.

ODS ALINEATS AMB L'ACTIVITAT

Educació de qualitat. Aprenentatge significatiu, actiu i fora de l'aula.

Reducció de les desigualtats. Democratització de la comunicació, més facilitat per comunicar-se i que circulin idees.

Institucions sòlides. El correu com a institució clau per al desenvolupament social.

Aliances per aconseguir els objectius. L'educació com a eina de connexió i cooperació entre persones i institucions.

ACTIVITATS

La proposta està formada per tres activitats, les quals poden desenvolupar-se seguint un ordre diferent. Per això, és possible que treballar amb dos grups diferents d'infants alhora.

Per una banda, el taller. Es fa una presentació del museu i en què consistirà el taller per, primerament, situar tots els tipus de mitjans de comunicació que han desenvolupat les persones i que els alumnes mirin de situar-los cronològicament. Seguidament, faran feina pràctica per conèixer el funcionament del telègraf, una eina essencial per les comunicacions entre les estacions en l'època d'apogeu del ferrocarril a Mallorca. Per acabar, tractant el furgó correu, redactaran una carta que arribarà al següent grup que faci el taller perquè comprenguin el seu ús.

La proposta es completa amb la visita als diferents espais del museu, que permet aprofundir en la història del ferrocarril a Mallorca a través de l'experiència immersiva i els recursos interactius.

La durada total de la visita és d'aproximadament dues hores.

ACTIVITAT	METODOLOGIA	EXPLICACIÓ BREU	TEMPS
Taller: Comunicació en cadena	Expositiva / cooperativa	Explicació del furgó correu i dels mitjans de comunicació durant la història, amb un parell d'activitats pràctiques per conèixer el seu funcionament.	55 min.
Visita immersiva	TPACK (Coneixement tecnològic, pedagògic i del Contingut)	Els alumnes faran la visita al museu, la qual consisteix en un viatge immersiu amb un tren històric que arriba fins a Palma. Pel camí es pot conèixer la història del ferrocarril a Mallorca i com va canviar la vida dels mallorquins.	30 min.
Visita interactiva	TPACK (Coneixement tecnològic, pedagògic i del Contingut)	L'alumnat aprendrà, a través de recursos interactius, diferents feines relacionades amb el ferrocarril, les parts de les locomotores o l'antiga xarxa ferroviària, entre altres.	30 min.

ELEMENTS CURRICULARS

En base al currículum de primària establert al Decret 41/2025, en aquesta activitat es treballen els següents elements curriculars de Coneixement del Medi natural, social i cultural de tercer cicle[6]:

OBJECTIUS D'ETAPA	COMPETÈNCIES CLAU	COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES	CRITÈRIS D'AVALUACIÓ	SABERS BÀSICS
	Competència digital (CD)	CE 1	CA 1.1	
	Competència ciutadana (CC)			
b), c), h), l), s)	Competència en consciència i expressió culturals (CCEC)	CE 5	CA 5.3	A), C)
	Competència en comunicació lingüística (CCL)			
	Competència emprenedora (CE)	CE 7	CA 7.1	

[6] El desenvolupament dels elements del currículum que treballen les activitats del museu es troba a l'apèndix del document.

SECUNDÀRIA

8.DE LA SEQUERA A LA TORRENTADA

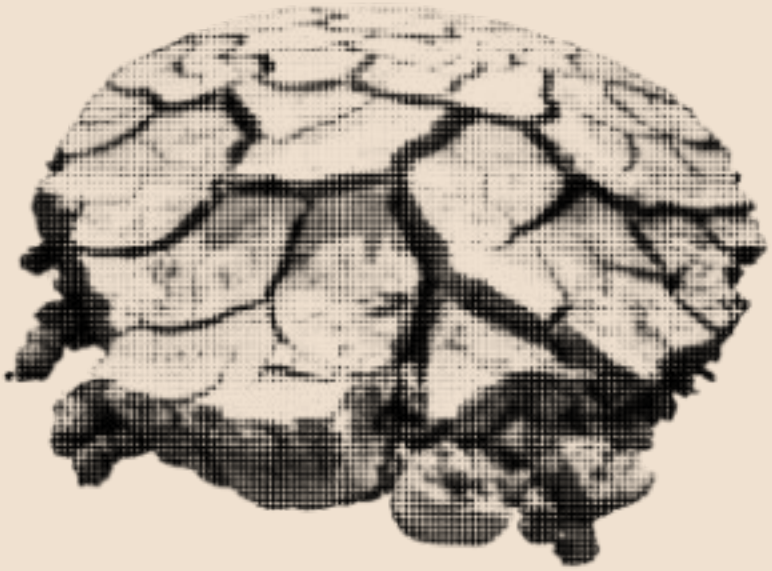

ACTIVITAT RECOMANADA PER ALUMNES DE 1r ESO

DESCRIPCIÓ

El territori de Son Carrió i Sant Llorenç des Cardassar ha patit al llarg de la seva història diversos episodis de torrentades de gran intensitat, el més recent i devastador dels quals va tenir lloc el 9 d'octubre de 2018. Aquests esdeveniments no són fets aïllats: són el resultat d'una combinació de factors climàtics, hidrològics i territorials que cal comprendre per poder actuar.

Aquesta proposta dissenyada per GRAM educativa parteix d'aquests episodis propers i significatius per als alumnes per abordar, de manera activa i situada, conceptes fonamentals de la ciència ambiental: el cicle de l'aigua, el canvi climàtic, l'efecte de la urbanització sobre el territori i la gestió del risc d'inundació. A través d'un itinerari interpretatiu pels voltants del Museu del Ferrocarril de Son Carrió i la Via Verda, els alumnes actuen com a equips d'investigació ambiental que han de reconstruir les causes de les torrentades i proposar mesures per protegir l'entorn de cara al futur.

La metodologia combina l'aprenentatge basat en problemes, el treball cooperatiu i l'experimentació directa a l'entorn. Les diferents aturades de l'itinerari permeten treballar des de múltiples angles: la física de les precipitacions, la temperatura i l'efecte hivernacle, la vegetació de ribera, les zones inundables i les possibles solucions.

Aquesta aproximació multidisciplinària és especialment adequada per als alumnes de secundària, que ja disposen de les eines conceptuals necessàries per establir relacions de causalitat i reflexionar sobre la complexitat dels fenòmens naturals i socials.

Al mateix temps, la proposta connecta el coneixement científic amb la memòria col·lectiva del territori. Les cartes de testimonis que reben els alumnes introdueixen la dimensió humana de les catàstrofes i recorden que darrere de cada dada hi ha persones, famílies i comunitats afectades. Aquesta mirada empàtica és fonamental per formar una ciutadania conscient, crítica i compromesa amb la sostenibilitat del seu entorn.

OBJECTIUS

- Comprendre les causes i conseqüències de les torrentades, amb especial atenció als episodis viscuts a Son Carrió i Sant Llorenç al llarg del temps.
- Relacionar el canvi climàtic amb l'augment de la freqüència i intensitat dels fenòmens meteorològics extrems.
- Entendre el funcionament del cicle de l'aigua i la seva alteració per la urbanització del territori.
- Analitzar la relació entre precipitació, impermeabilització del sòl i risc d'inundació.
- Reflexionar sobre la importància de la vegetació de ribera com a element de protecció natural.
- Fomentar actituds de responsabilitat i compromís envers la cura del medi natural i la gestió del risc ambiental.

ODS ALINEATS AMB L'ACTIVITAT

Educació de qualitat. Aprenentatge significatiu, actiu i fora de l'aula.

Aigua neta i sanejament. Prendre consciència de la necessitat de tenir cura dels torrents.

Acció climàtica. Emfatitzant el canvi climàtic com a gran causant d'aquests desastres naturals.

ACTIVITATS

El taller s'inicia amb la presentació de la missió: els alumnes, dividits en equips d'investigació ambiental, reben cadascun una carta d'un testimoni que va viure una torrentada. A partir d'aquí, la seva missió és investigar les causes d'aquests episodis al llarg del temps i elaborar un pla per protegir l'entorn de cara al futur.

L'itinerari s'estructura en diferents aturades. A la primera, els alumnes munten un trencaclosques del cicle de l'aigua (natural i urbà) que serveix per repassar continguts i formar els grups de treball. A la segona, vinculada al canvi climàtic, elaboren un mapa conceptual sobre l'efecte hivernacle i mesuren la temperatura en diferents punts de l'espai (ombra, sol, asfalt i zona vegetal) per identificar-ne les diferències. A la tercera, treballen amb gràfics de precipitació anual de diferents anys, els ordenen per volum de pluja i experimenten amb pluviòmetres per entendre la relació entre precipitació intensa i risc d'inundació. A la quarta, reben imatges satèl·lit de Son Carrió i Sant Llorenç (actuals i de 1956) per identificar les zones inundables i reflexionar sobre com la urbanització ha transformat el territori. A la cinquena, al pont, realitzen un bingo de vegetació de ribera per comprendre el paper que fan les plantes en la contenció del torrent. Finalment, una aturada optativa convida els alumnes a observar imatges d'actuacions incorrectes i proposar possibles solucions.

Com a repte final, cada equip ha acumulat, en superar cada prova, una paraula. En acabar el recorregut, han de formar conjuntament la frase:

«Conèixer el territori és el primer pas per protegir-lo.»

La proposta es completa amb la visita als diferents espais del museu, que permet aprofundir en la història del ferrocarril a Mallorca a través de l'experiència immersiva i els recursos interactius.

La durada total de la visita és d'aproximadament dues hores.

ACTIVITAT	METODOLOGIA	EXPLICACIÓ BREU	TEMPS
Taller: De la sequera a la torrentada	ABP / col·laborativa / treball de camp	Itinerari interpretatiu amb sis aturades d'investigació sobre el cicle de l'aigua, el canvi climàtic, les precipitacions i el risc d'inundació, a partir dels episodis de torrentades viscuts al territori al llarg del temps.	55 min.
Visita immersiva	TPACK (Coneixement tecnològic, pedagògic i del Contingut)	Els alumnes faran la visita al museu, la qual consisteix en un viatge immersiu amb un tren històric que arriba fins a Palma. Pel camí es pot conèixer la història del ferrocarril a Mallorca i com va canviar la vida dels mallorquins.	30 min.
Visita interactiva	TPACK (Coneixement tecnològic, pedagògic i del Contingut)	L'alumnat aprendrà, a través de recursos interactius, diferents feines relacionades amb el ferrocarril, les parts de les locomotores o l'antiga xarxa ferroviària, entre altres.	30 min.

ELEMENTS CURRICULARS

En base al currículum de primària establert al Decret 42/2025, en aquesta activitat es treballen els següents elements curriculars de Geografia i Història de 1r ESO[7]:

OBJECTIUS D'ETAPA	COMPETÈNCIES CLAU	COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES	CRITÈRIS D'AVALUACIÓ	SABERS BÀSICS
	Competència personal, social i d'aprendre a aprendre (CPSAA)	CE 3	CA 3.2 CA 3.5	
a), f), h), i), j), m), n), p)	Competencia matemática y en ciencia, tecnología e ingeniería (STEM)	CE 4	CA 4.2 CA 4.3	A), B), C)
	Competència ciutadana (CC)	CE 7	CA 7.4	
	Competencia emprendedora (CE)			

[7] El desenvolupament dels elements del currículum que treballen les activitats del museu es troba a l'apèndix del document.

9. D'ALTAMIRA A BANKSY

ACTIVITAT RECOMANADA PER ALUMNES DE 2n I 3r ESO

DESCRIPCIÓ

El Museu del Ferrocarril de Mallorca ha patit diversos episodis de vandalisme que han afectat peces de la seva col·lecció. Aquests fets suposen una despesa econòmica considerable, ja que obliguen a destinar recursos a la neteja, la restauració i la conservació dels vehicles, però també representen un perjudici per al patrimoni industrial ferroviari. Cada peça del Museu conserva una part de la història de la mobilitat, de les persones que varen fer servir el tren i de l'evolució tècnica i social vinculada al ferrocarril.

Una de les peces afectades és un vehicle de passatgers procedent de la Vall de Núria. Aquest cotxe té un valor especialment rellevant perquè, a més de formar part de la col·lecció històrica del Museu, s'utilitza com a aula educativa per desenvolupar tallers, visites i activitats amb l'alumnat. Per tant, una pintada o un dany en aquest espai afecta tant un objecte patrimonial com un recurs pedagògic viu, que permet apropar la història ferroviària als infants i joves d'una manera directa i significativa.

Aquest context dona peu a plantejar una activitat educativa sobre els grafits. La proposta permet analitzar-los des d'una doble perspectiva: com a forma d'expressió artística i comunicativa, present des de les pintures rupestres i les inscripcions de l'època romana fins a l'art urbà contemporani; i com a possible acte vandàlic quan es realitzen sense permís sobre espais o elements que formen part del patrimoni comú.

L'alumnat podrà reflexionar sobre com les imatges, els símbols i els missatges han estat emprats al llarg de la història per deixar testimoni, expressar idees o reivindicar causes.

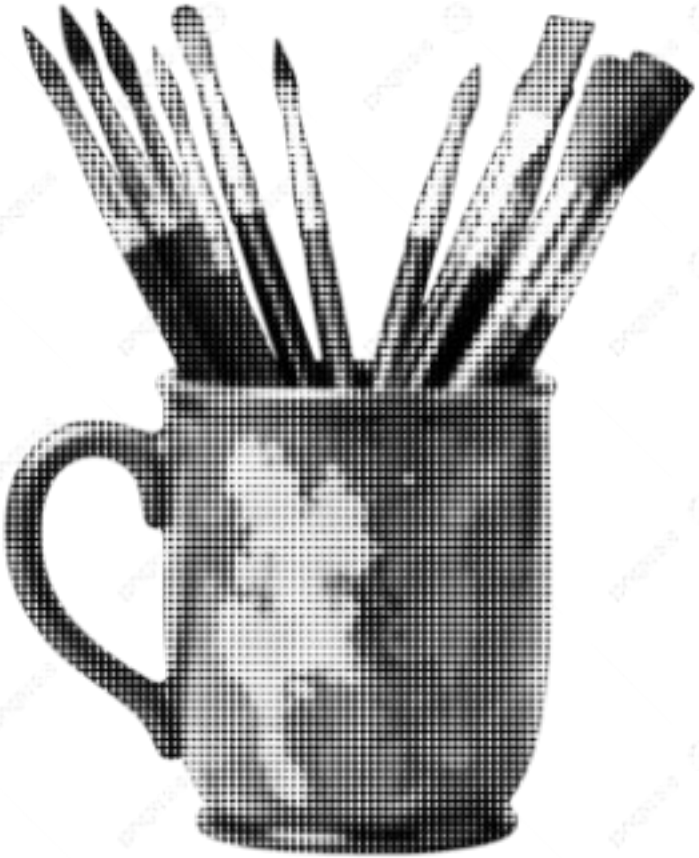

OBJECTIUS

- Prendre consciència del nostre patrimoni industrial i la necessitat de tenir cura d'ell.
- Conèixer la història dels grafits.
- Desenvolupar una proposta artística.
- Plantejar un debat sobre aportacions i inconvenients dels grafits.

ODS ALINEATS AMB L'ACTIVITAT

Educació de qualitat. Aprenentatge significatiu, actiu i fora de l'aula.

Ciutats i comunitats sostenibles. Connectar amb els éssers vius de l'entorn genera un sentiment de pertinença.

ACTIVITATS

El taller s'inicia amb una pluja d'idees on s'anirà introduint el tema a debatre. Seguidament, se seguirà amb un desenvolupament de l'aportació en la història de l'art dels grafits, i es faran dues activitats en la pràctica. Per una banda, una activitat individual, on els participants faran una creació artística inicial, en part practicant per a la següent creació, una que cadascú es podrà quedar. En darrer lloc, faran una creació cooperativa que es quedarà al museu i podrà ser visitada.

La proposta es completa amb la visita als diferents espais del museu, que permet aprofundir en la història del ferrocarril a Mallorca a través de l'experiència immersiva i els recursos interactius.

La durada total de la visita és d'aproximadament dues hores.

ACTIVITAT	METODOLOGIA	EXPLICACIÓ BREU	TEMPS
Taller: D'altamira a Banksy	Pluja d'idees / expositiva / cooperativa	Es tracta el tema de la història dels grafits per a després dur-lo a la pràctica.	55 min.
Visita immersiva	TPACK (Coneixement tecnològic, pedagògic i del Contingut)	Els alumnes faran la visita al museu, la qual consisteix en un viatge immersiu amb un tren històric que arriba fins a Palma. Pel camí es pot conèixer la història del ferrocarril a Mallorca i com va canviar la vida dels mallorquins.	30 min.
Visita interactiva	TPACK (Coneixement tecnològic, pedagògic i del Contingut)	L'alumnat aprendrà, a través de recursos interactius, diferents feines relacionades amb el ferrocarril, les parts de les locomotores o l'antiga xarxa ferroviària, entre altres.	30 min.

ELEMENTS CURRICULARS

En base al currículum d'ESO establert al Decret 42/2025, en aquesta activitat es treballen els següents elements curriculars d'Educació Plàstica, Visual i Audiovisual de 2n i 3r d'ESO[8]:

OBJECTIUS D'ETAPA	COMPETÈNCIES CLAU	COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES	CRITÈRIS D'AVALUACIÓ	SABERS BÀSICS
a), b), d), h), i), j), n), q)	Competència personal, social i d'aprendre a aprendre (CPSAA)	CE 1	CA 1.1	A)
			CA 1.2	
		CE 5	CA 5.2	
	Competència en comunicació lingüística (CCL)			
	Competència ciutadana (CC)	CE 6	CA 6.1	

[8] El desenvolupament dels elements del currículum que treballen les activitats del museu es troba a l'apèndix del document.

10. ENERGIA NETA, FUTUR VIU

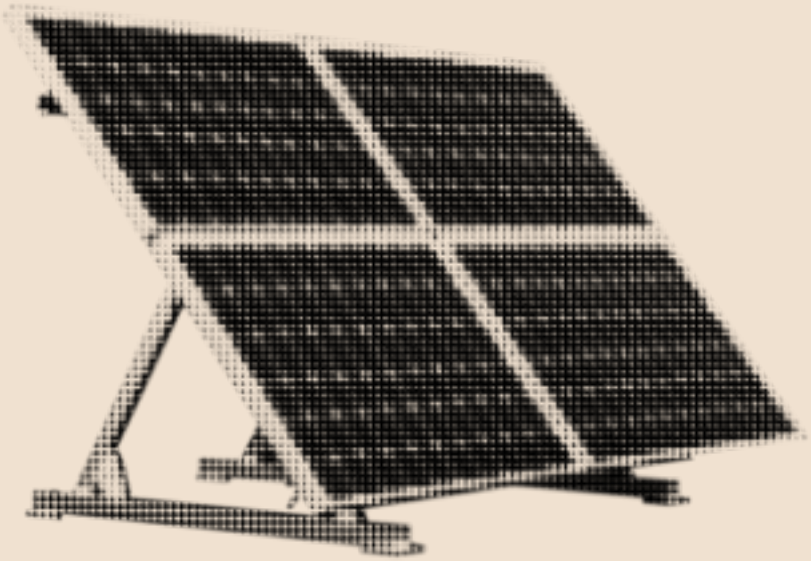

ACTIVITAT RECOMANADA PER ALUMNES DE 3r ESO

DESCRIPCIÓ

La transició energètica és un dels reptes més urgents del nostre temps. La dependència dels combustibles fòssils, l'augment de les emissions de gasos d'efecte hivernacle i l'impacte del canvi climàtic sobre el territori fan necessari un canvi de model energètic basat en fonts netes, renovables i sostenibles. Comprendre aquest canvi, les seves implicacions i les seves possibilitats és una competència fonamental per als ciutadans del futur.

Aquesta proposta educativa aborda la transició energètica des d'una perspectiva propera i concreta: la història del ferrocarril a Mallorca. El tren ha evolucionat al llarg del temps des de la màquina de vapor fins als trens elèctrics actuals, i aquesta evolució és un reflex perfecte del canvi en les fonts d'energia que ha experimentat la societat. A través d'un joc de rol i una activitat de recerca i construcció a l'espai exterior del Museu del Ferrocarril de Son Carrió, els alumnes de tercer i quart de secundària investiguen les fonts d'energia que han mogut el tren al llarg de la història i decideixen quina és la millor opció per al futur.

La metodologia combina l'aprenentatge basat en problemes, el joc de rol i l'experimentació pràctica. Els alumnes, organitzats en equips amb un rol i una missió assignats, recorren l'espai exterior cercant balises amb informació sobre diferents fonts d'energia (renovables i no renovables) i acumulen peces per construir una

maqueta de tren que finalment posen en marxa amb energia solar. Aquesta experiència de construcció i experimentació directa permet tancar el cercle entre el coneixement teòric i l'aplicació pràctica de les energies renovables.

Al mateix temps, la proposta situa els alumnes com a protagonistes actius d'un repte real: decidir quin model energètic ha d'adoptar una nova línia de tren. Aquesta dimensió de presa de decisions reforça la capacitat crítica i la responsabilitat cívica dels alumnes davant els grans reptes ambientals i energètics del present.

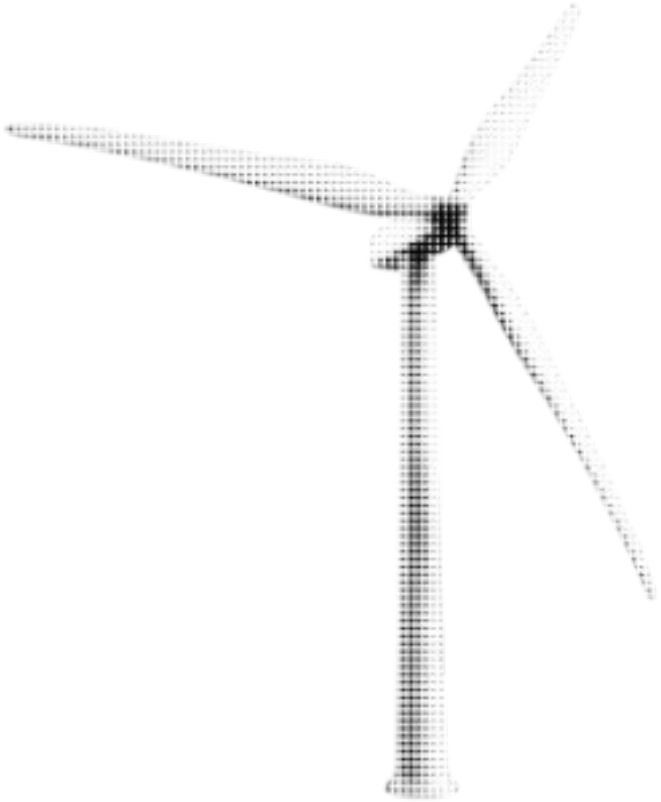

OBJECTIUS

- Conèixer els diferents tipus de fonts d'energia, renovables i no renovables, i les seves característiques principals.
- Comprendre l'evolució del ferrocarril com a reflex del canvi en les fonts d'energia al llarg de la història.
- Relacionar l'ús de combustibles fòssils amb l'emissió de gasos d'efecte hivernacle i el canvi climàtic.
- Valorar les energies renovables com a alternativa sostenible per al futur.
- Experimentar de manera pràctica el funcionament de l'energia solar aplicada a un sistema de transport.
- Fomentar la capacitat de treball en equip, la presa de decisions i el pensament crític davant reptes ambientals reals.

ODS ALINEATS AMB L'ACTIVITAT

Educació de qualitat. Aprenentatge significatiu, actiu i fora de l'aula.

Energia neta i assequible. Mostrant a l'alumnat el benefici de les energies renovables.

ACTIVITATS

El taller s'inicia amb la presentació de la missió: SFM vol inaugurar una nova línia de tren a Son Carrió, però s'ha perdut el pla energètic. Cada equip haurà de descobrir quines fonts d'energia s'han utilitzat al llarg de la història del ferrocarril i decidir quina és la millor opció per moure el tren avui. Els alumnes es divideixen en grups, cadascun amb un rol i una petita història associada, i reben un mapa de la zona.

A continuació, els grups recorren l'espai exterior cercant balises prèviament col·locades. A cada balisa hi ha una targeta amb informació sobre una font d'energia (molí de vent, plaques solars, carbó, petroli, gas natural, energia hidràulica o tracció animal) relacionada amb la missió del grup. A mesura que localitzen les balises seguint el mapa, els equips aconsegueixen peces de tren i de vies, així com plaques solars, necessàries per a la fase final.

Un cop reunit tot el material, els grups construeixen una maqueta de tren amb les peces trobades i la posen en marxa fent-la funcionar amb les plaques solars, comprovant de forma pràctica com funciona l'energia neta aplicada al transport ferroviari. El taller es tanca amb una posada en comú on cada equip presenta la font d'energia que li ha correspost i argumenta quina considera la millor opció per al futur del tren.

La proposta es completa amb la visita als diferents espais del museu, que permet aprofundir en la història del ferrocarril a Mallorca a través de l'experiència immersiva i els recursos interactius.

La durada total de la visita és d'aproximadament dues hores.

ACTIVITAT	METODOLOGIA	EXPLICACIÓ BREU	TEMPS
Taller: Energia neta, futur viu	ABP / joc de rol / experimental	Recerca de balises amb informació sobre fonts d'energia i construcció d'una maqueta de tren que es posa en marxa amb energia solar.	55 min.
Visita immersiva	TPACK (Coneixement tecnològic, pedagògic i del Contingut)	Els alumnes faran la visita al museu, la qual consisteix en un viatge immersiu amb un tren històric que arriba fins a Palma. Pel camí es pot conèixer la història del ferrocarril a Mallorca i com va canviar la vida dels mallorquins.	30 min.
Visita interactiva	TPACK (Coneixement tecnològic, pedagògic i del Contingut)	L'alumnat aprendrà, a través de recursos interactius, diferents feines relacionades amb el ferrocarril, les parts de les locomotores o l'antiga xarxa ferroviària, entre altres.	30 min.

ELEMENTS CURRICULARS

En base al currículum d'ESO establert al Decret 42/2025, en aquesta activitat es treballen els següents elements curriculars de Geografia i Història de 3r ESO[9]:

OBJECTIUS D'ETAPA	COMPETÈNCIES CLAU	COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES	CRITÈRIS D'AVALUACIÓ	SABERS BÀSICS
b), f), g), h), i), j), l), m), n), p)	Competencia matemática y en ciencia, tecnología e ingeniería (STEM)	CE 3	CA 3.2	Geografia econòmica
			CA 3.3	
	Competencia personal, social y de aprender a aprender (CPSAA)	CE 7	CA 7.2	
	Competencia ciudadana (CC)			
	Competencia emprendedora (CE)			

[9] El desenvolupament dels elements del currículum que treballen les activitats del museu es troba a l'apèndix del document.

11. VISITA LECTURITZADA

ACTIVITAT RECOMANADA PER ALUMNES DE 4t ESO

DESCRIPCIÓ

La visita lecturitzada al Museu del Ferrocarril de Mallorca es fonamenta en la necessitat de crear experiències educatives significatives que connectin el desenvolupament de la competència lingüística amb la descoberta del patrimoni cultural i industrial. En un context en què la lectura sovint es percep com una activitat desvinculada de l'entorn quotidià, aquesta proposta situa els alumnes davant de fragment d'obres literàries importants per la nostra literatura que es relacionen amb les peces de l'exposició del museu.

El museu, com a entorn d'aprenentatge no formal, ofereix recursos autèntics que afavoreixen la motivació i la curiositat natural dels infants. La presència d'objectes reals, espais recreats i narracions històriques transforma la lectura en una eina per comprendre i interpretar el món, no només en un exercici acadèmic. Aquesta connexió emocional i vivencial amb els continguts contribueix a millorar la comprensió lectora i a fomentar una actitud positiva envers la lectura i l'aprenentatge.

A més, l'activitat promou una visió multidisciplinària on la llengua es converteix en el fil conductor per explorar altres àrees del coneixement perquè el ferrocarril és un element molt transversal, relacionat amb moltes temàtiques, alhora que desenvolupen la consciència sobre la importància de conservar i valorar el patrimoni com a font de memòria col·lectiva i identitat.

Aquesta activitat també dona peu a treballar amb importants clàssics de la nostra literatura per tal que els alumnes coneguin aquestes obres literàries i puguin donar-li la importància que tenen.

Finalment, la visita lecturitzada s'emmarca en una concepció de l'educació com a procés global que integra l'aula i l'entorn, el formal i el no formal. El Museu del Ferrocarril de Mallorca esdevé així una extensió de l'espai educatiu on els continguts curriculars prenen vida i on els alumnes poden desenvolupar, de manera contextualitzada i motivadora, les seves competències clau, especialment la competència en comunicació lingüística i la competència cultural i artística.

OBJECTIUS

- Analitzar textos per a comprendre la seva relació amb els esdeveniments històrics.
- Mostrar el patrimoni industrial del museu de forma participativa.
- Relacionar el temari amb el desenvolupament de l'illa de Mallorca.
- Donar a conèixer obres literàries importants de la nostra història literària.

ODS ALINEATS AMB L'ACTIVITAT

Educació de qualitat. Aprenentatge significatiu, actiu i fora de l'aula.

Igualtat de gènere. Es tracta la desigualtat de gènere i l'empoderament femení de les brodadores de Sant Llorenç des Cardassar.

Reducció de les desigualtats. Democratització de la comunicació, hi ha més facilitat per comunicar-se i que circulin idees.

ACTIVITATS

La proposta està formada per tres activitats, les quals poden desenvolupar-se seguint un ordre diferent. Per això, és possible que treballar amb dos grups diferents d'infants alhora.

El taller es duu a terme en l'exposició permanent del museu on hi haurà situats uns textos a les peces de l'exposició. El taller consistirà en, a través de la participació dels alumnes, fer anàlisi dels textos i relacionar aquests amb les peces de l'exposició desenvolupant, d'aquesta forma, una visita guiada diferent.

La proposta es completa amb la visita als diferents espais del museu, que permet aprofundir en la història del ferrocarril a Mallorca a través de l'experiència immersiva i els recursos interactius.

La durada total de la visita és d'aproximadament dues hores.

ACTIVITAT	METODOLOGIA	EXPLICACIÓ BREU	TEMPS
Taller: Visita lecturitzada	Expositiva / participativa	Visita guiada a l'exposició del museu a través de fragments de textos relacionats amb les peces.	55 min.
Visita immersiva	TPACK (Coneixement tecnològic, pedagògic i del Contingut)	Els alumnes faran la visita al museu, la qual consisteix en un viatge immersiu amb un tren històric que arriba fins a Palma. Pel camí es pot conèixer la història del ferrocarril a Mallorca i com va canviar la vida dels mallorquins.	30 min.
Visita interactiva	TPACK (Coneixement tecnològic, pedagògic i del Contingut)	L'alumnat aprendrà, a través de recursos interactius, diferents feines relacionades amb el ferrocarril, les parts de les locomotores o l'antiga xarxa ferroviària, entre altres.	30 min.

ELEMENTS CURRICULARS

En base al currículum d'ESO establert al Decret 42/2025, en aquesta activitat es treballen els següents elements curriculars de Geografia i Història de 4t ESO[10]:

OBJECTIUS D'ETAPA	COMPETÈNCIES CLAU	COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES	CRITÈRIS D'AVALUACIÓ	SABERS BÀSICS
a), b), d), e), i), j), m)	Competència en comunicació lingüística (CCL)	CE 5	CA 5.1	La revolució industrial i les seves conseqüències en el segle XIX
	Competència emprenedora (CE)	CE 6	CA 6.1	L'Europa d'entreguerres
	Competència ciutadana (CC)	CE 7	CA 7.1	La segona guerra mundial
	Competència en consciència i expressió culturals (CCEC)		CA 7.2	Sabers bàsics transversals
		CE 9	CA 9.1	

[10] El desenvolupament dels elements del currículum que treballen les activitats del museu es troba a l'apèndix del document.

ANNEX

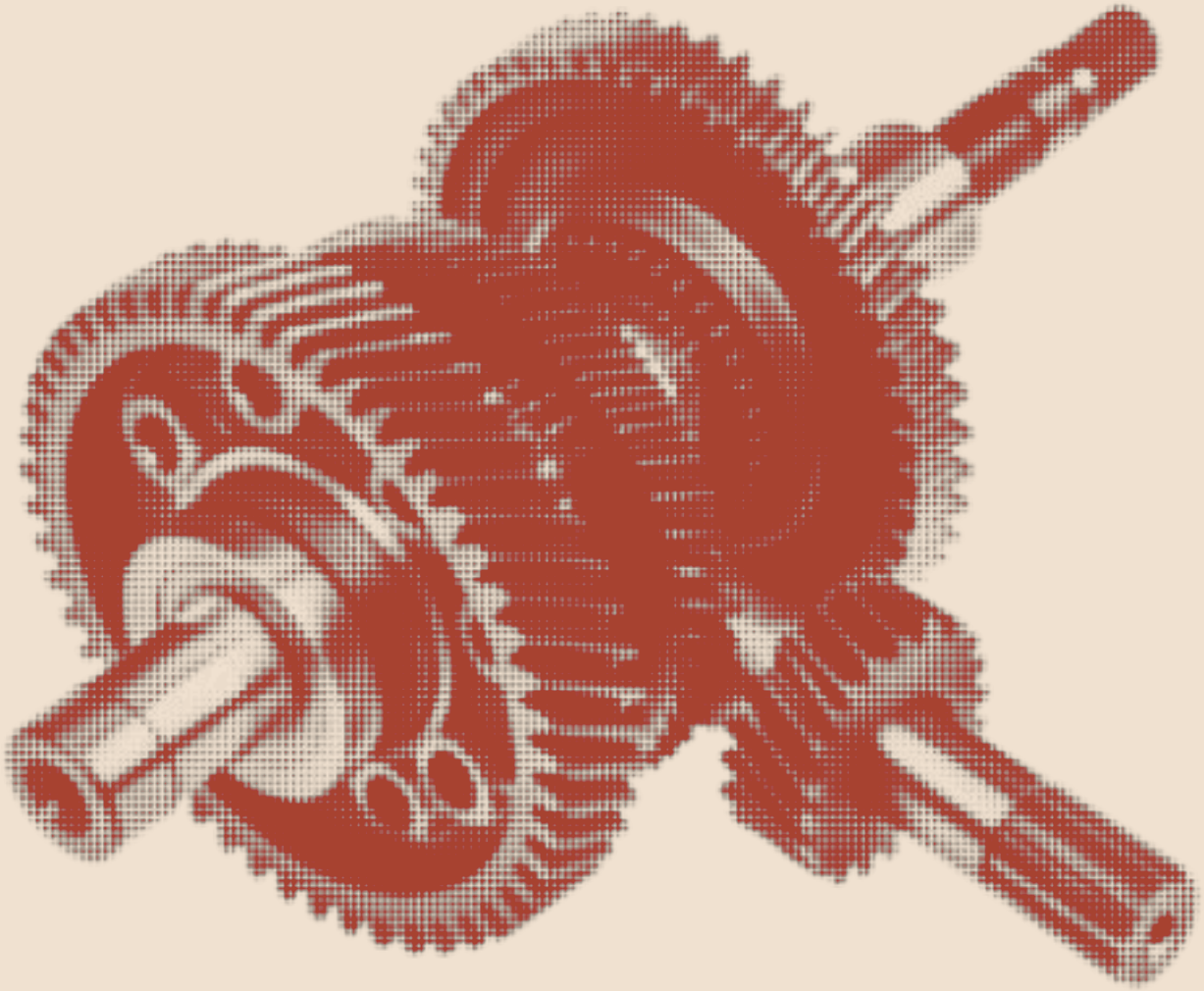

ODS

Els Objectius de Desenvolupament Sostenible estan establits per l'Assamblea General de les Nacions Unides d'acord amb l'agenda 2030. El programa educatiu del Museu del Ferrocarril de Mallorca té els Objectius de Desenvolupament Sostenible molt en compte. Per tant, en aquest programa educatiu trobareu els següents:

Garantir una educació inclusiva, equitativa i de qualitat i promoure oportunitats d'aprenentatge durant tota la vida.

Aconseguir la igualtat entre els gèneres i l'apoderament de totes les dones i nenes.

Garantir la disponibilitat i una gestió sostenible de l'aigua i el sanejament per a totes les persones .

Garantir l'accés a una energia assequible, segura, sostenible i moderna per a tots.

Construir infraestructura resilient, promoure la industrialització inclusiva i sostenible i fomentar la innovació.

Reduir la desigualtat en i entre els països.

Aconseguir que les ciutats i els assentaments humans siguin inclusius, segurs, resilients i sostenibles.

Adoptar mesures urgents per a combatre el canvi climàtic i els seus efectes.

Protegir, restablir i promoure l'ús sostenible dels ecosistemes terrestres i posar fre a la pèrdua de la diversitat biològica.

Promoure societats pacífiques i inclusives per al desenvolupament sostenible i crear institucions eficaces i inclusives a tots els nivells.

Enfortir els mitjans d'execució i revitalitzar l'aliança mundial per al desenvolupament sostenible.

ELEMENTS CURRICULARS
INFANTIL

En base al decret 40/2025, d'1 d'agost, pel qual s'estableixen l'ordenació i el currículum de l'educació infantil a les Illes Balears.

Objectius d'etapa

b) Observar i explorar el seu entorn familiar, natural i social.

c) Adquirir progressivament autonomia en les seves activitats habituals i afavorir l'adquisició d'hàbits de vida saludable, tenint en compte valors relacionats amb la conservació del medi ambient i la sostenibilitat.

f) Desenvolupar habilitats comunicatives en els diferents llenguatges i formes d'expressió.

i) Iniciar-se en el coneixement, comprensió i respecte de les diferents cultures i les diferències entre les persones, la igualtat de drets i oportunitats i la no-discriminació per motius d'origen, d'orientació, identitat sexual i de gènere, de religió o creences, de discapacitat o d'altres condicions.

j) Desenvolupar les conductes motrius a través de les activitats físiques i artístiques expressives.

l) Conèixer i utilitzar la llengua catalana, pròpia de les Illes Balears, i la llengua castellana, de manera que, en finalitzar l'etapa, els alumnes siguin capaços d'emprar-les com a llengües de comunicació.

m) Iniciar-se en el coneixement i la valoració de la cultura, les tradicions i els valors de les Illes Balears, com també el reconeixement i la conservació del patrimoni natural.

Competències específiques

Àrea 2. Descobriment i exploració de l'entorn

CE 1 Identificar les característiques de materials, objectes i col·leccions i establir relacions entre ells, mitjançant l'exploració, la manipulació sensorial, el maneig d'eines senzilles i el desenvolupament de destreses logicomatemàtiques per descobrir i crear una idea cada cop més complexa del món.

CE 2 Desenvolupar, de manera progressiva, els procediments del mètode científic i les destreses del pensament computacional, a través de processos d'observació i manipulació d'objectes, per iniciar-se en la interpretació de l'entorn i respondre de manera creativa a les situacions i reptes que es plantegen.

CE 3 Reconèixer elements i fenòmens de la naturalesa, i mostrar interès pels hàbits que hi incideixen sobre ella, per apreciar la importància de l'ús sostenible de recursos, la cura i la conservació de l'entorn en la vida de les persones.

Criteris d'avaluació

Segon cicle.

CA 1.1 Establir diferents relacions entre els objectes a partir de les seves qualitats o atributs i mostrar curiositat i interès.

CA 1.3 Situar-se adequadament en els espais habituals, tant en repòs com en moviment, aplicant els seus coneixements sobre les nocions espacials bàsiques i jugant amb el propi cos i amb objectes.

CA 1.5 Organitzar la seva activitat, ordenant les seqüències i utilitzant les nocions temporals bàsiques.

CA 2.1 Gestionar situacions, dificultats, reptes o problemes mitjançant la planificació de seqüències d'activitats, la manifestació d'interès i iniciativa i la cooperació amb els seus iguals.

CA 2.4 Utilitzar diferents estratègies per a la presa de decisions amb autonomia progressiva, afrontant el procés de creació de solucions originals en resposta als reptes que se li plantegin.

CA 3.1 Mostrar una actitud de respecte, cura i protecció cap al medi natural i els animals, identificant l'impacte positiu o negatiu que algunes accions humanes exerceixen sobre aquests.

CA 3.3 Establir relacions entre el medi natural i el social a partir del coneixement i l'observació d'alguns fenòmens naturals i dels elements patrimonials presents en el medi físic.

Sabers bàsics

Àrea 2. Descobriment i exploració de l'entorn

A. DIÀLEG CORPORAL AMB L'ENTORN. EXPLORACIÓ CREATIVA D'OBJECTES, MATERIALS I ESPAIS

- Qualitats o atributs dels objectes i materials. Relacions d'ordre, de correspondència i de classificació

B. EXPERIMENTACIÓ EN L'ENTORN. CURIOSITAT, PENSAMENT CIENTÍFIC, RAONAMENT LÒGIC I CREATIVITAT

- Pautes per a la indagació en l'entorn: interès, respecte, curiositat, sorpresa, qüestionament i desitjos de coneixement.
- Model de control de variables. Estratègies i tècniques de recerca: assaig i error, observació, experimentació, formulació i comprovació d'hipòtesis, realització de preguntes, gestió i cerca en diferents fonts d'informació.
- Processos i resultats. Verificació i conclusions.

C. INDAGACIÓ EN EL MEDI FÍSIC I NATURAL, TERRESTRE I MARÍ. CURA, VALORACIÓ I RESPECTE

- Elements culturals present a l'entorn. (celebracions, trets característics, cançons, contes).
- Elements naturals (aigua, terra, aire). Característiques i comportament (pes, capacitat, volum o mescles).
- Influència de les accions de les persones en el medi físic i en el patrimoni natural i cultural. El canvi climàtic.
- Respecte i protecció del medi natural.
- Empatia, i protecció dels animals. Respecte pels drets.
- Respecte pel patrimoni cultural present en el medi físic.

ELEMENTS CURRICULARS
PRIMÀRIA

Els elements que s'han emprat són extrets del Decret 41/2025

Objectius d'etapa

a. Conèixer i valorar els valors i les normes de convivència, així com respectar-les i complir responsablement amb els seus deures, i aprendre a actuar d'acord amb aquestes normes de manera empàtica, practicant la tolerància, el respecte, la cooperació i la solidaritat entre les persones i grups.

b. Conèixer i exercir els seus drets i respectar els dels altres, exercitar-se en el diàleg i la participació i preparar-se per a l'exercici de la ciutadania democràtica a partir del coneixement i respecte dels drets humans com a valors comuns d'una societat plural.

c. Desenvolupar hàbits d'autoregulació i disciplina, de treball individual i en equip, d'esforç, de responsabilitat en l'estudi, així com actituds de confiança en un mateix, sentit crític, iniciativa personal, curiositat, interès i creativitat vers l'aprenentatge i esperit emprenedor, per a un desenvolupament competencial global.

e. Conèixer, comprendre i respectar les diferents cultures i les diferències entre les persones, la igualtat de drets i oportunitats de dones i homes i la no-discriminació de persones per motius d'origen, d'orientació, identitat sexual i de gènere, de religió o creences, de discapacitat o d'altres condicions.

g.Conèixer i utilitzar de manera adequada la llengua catalana, pròpia de les Illes Balears, i la llengua castellana,

tant oralment com per escrit, de manera que puguin ser emprades com a llengües de comunicació i d'aprenentatge, així com desenvolupar hàbits de lectura.

h. Conèixer, valorar i respectar els aspectes culturals, històrics, geogràfics, naturals, lingüístics i tradicionals més rellevants de les Illes Balears, per desenvolupar actituds responsables d'acció, respecte, protecció i cura d'aquest patrimoni.

i. Reconèixer el desenvolupament de la cultura científica a les Illes Balears i el seu valor en la transformació de la nostra societat, de manera que fomenti la indagació i la curiositat.

k. Desenvolupar la competència lògica-matemàtica, la generació d'estratègies i formes de raonament per a la resolució de problemes que requereixin la realització d'operacions elementals de càlcul, coneixements geomètrics i estimacions, així com ser capaços d'aplicar-los a les situacions de la seva vida quotidiana.

l. Conèixer els aspectes fonamentals de les ciències de la naturalesa, les ciències socials, la geografia, la història i la cultura.

n. Desenvolupar les competències tecnològiques bàsiques i iniciar-se en la seva utilització per a l'aprenentatge tenint en compte les consideracions següents.

o. Utilitzar diferents representacions i expressions artístiques, comprendre el llenguatge de les diferents manifestacions culturals i artístiques i iniciar-se en la construcció de propostes plàstiques, visuals i audiovisuals, musicals, escèniques i performatives, per desenvolupar la sensibilitat estètica i potenciar la creació artística.

r. Considerar i respectar els éssers vius, en concret els animals i les plantes, adoptar formes de comportament que afavoreixin la cura i la sensibilització envers aquests

éssers, per així contribuir a la conservació i millora del medi ambient.

s. Contribuir, a partir del coneixement d'un mateix i de l'entorn que l'envolta, amb la participació activa, a la creació d'un món més just, solidari, igualitari i sostenible, tot treballant per a la consecució dels Objectius de Desenvolupament Sostenible.

Competències específiques

Les competències específiques també corresponen al total de l'etapa educativa però estan separades per matèries. En base a les competències específiques de la matèria de Coneixement del medi natural, social i cultural del Decret 41/2025, al taller es treballen les següents:

CE 1 Utilitzar dispositius i recursos digitals de manera segura, responsable i eficient, per buscar informació, comunicar-se i treballar de manera individual, en equip i en xarxa i reelaborar i crear contingut digital d'acord amb les necessitats digitals del context educatiu.

CE 2 Plantejar i donar resposta a qüestions científiques senzilles, utilitzant diferents tècniques, instruments i models propis del pensament científic, per interpretar i explicar fets i fenòmens que ocorren en el medi natural, social i cultural.

CE 5 Identificar les característiques dels diferents elements o sistemes del medi natural, social i cultural, analitzant la seva organització i propietats, i establint relacions entre ells, per reconèixer el valor del patrimoni cultural i natural i emprendre accions per fer-ne un ús responsable que el conservi i millori.

CE 6 Identificar les causes i conseqüències de la intervenció humana a l'entorn, des dels punts de vista social, econòmic, cultural, tecnològic i ambiental, per afavorir la capacitat per afrontar problemes, buscar

solucions i actuar de manera individual i cooperativa en la seva resolució, posant en pràctica hàbits de vida sostenibles i conseqüents amb el respecte, cura i protecció de les persones i del planeta.

CE 7 Observar, comprendre i interpretar continuïtats i canvis del medi social i cultural, analitzant-ne relacions de causalitat, simultaneïtat i successió per explicar i valorar les relacions entre diferents elements i esdeveniments.

Criteris d'avaluació

Els criteris d'avaluació van endins de les competències específiques (per tant, varien entre matèries) i en aquest cas se fan servir les de segon cicle de la matèria de Coneixement del medi natural, social i cultural. D'acord amb el decret 41/2025, es treballaran els següents:

Primer cicle:

CA 1.1 Emprar dispositius i recursos digitals de forma segura i d'acord amb les necessitats del context educatiu.

CA 5.1 Reconèixer les característiques, l'organització i les propietats dels elements del medi natural, social i cultural a través de la indagació, utilitzant les eines i els processos adequats de manera pautada.

CA 5.2 Reconèixer connexions senzilles i directes entre diferents elements del medi natural, social i cultural mitjançant l'observació, la manipulació i l'experimentació.

CA 5.3 Mostrar actituds de respecte cap al patrimoni natural i cultural, reconeixent-lo com un bé comú.

CA 6.1 Mostrar estils de vida sostenibles i valorar la importància del respecte, la cura, la corresponsabilitat i la protecció dels elements i éssers del planeta, identificant la relació de la vida de les persones amb les seves accions sobre els elements i recursos del medi, com el sòl i l'aigua.

CA 7.1 Ordenar temporalment fets de l'entorn social i cultural pròxim, emprant nocions de mesura i successió bàsiques.

CA 7.2 Conèixer persones i grups socials rellevants de la història, com també formes de vida del passat, incorporant la perspectiva de gènere.

Segon cicle:

CA 1.1 Emprar dispositius i recursos digitals, d'acord amb les necessitats del context educatiu de manera segura, cercant informació, comunicant-se i treballant de manera individual i en equip, reelaborant i creant continguts digitals senzills.

CA 5.2 Identificar connexions senzilles entre diferents elements del medi natural, social i cultural, mostrant comprensió de les relacions que s'hi estableixen.

CA 5.3 Protegir el patrimoni natural i cultural i valorar-lo com un bé comú, adoptant conductes respectuoses per al seu gaudi i proposant accions per a la seva conservació i millora.

CA 6.1 Identificar problemes ecosocials i proposar possibles solucions, expressant els canvis positius i negatius ocasionats per l'acció humana en el medi.

Tercer cicle:

CA 1.1 Emprar recursos digitals d'acord amb les necessitats del context educatiu de manera segura i eficient, cercant informació, comunicant-se i treballant de manera individual, en equip i en xarxa, reelaborant i creant continguts digitals senzills.

CA 2.1 Formular preguntes i realitzar prediccions raonades sobre temes relacionats amb el medi natural, social i cultural mostrant i mantenint curiositat.

CA 2.4 Proposar possibles respostes a les preguntes plantejades, a través de l'anàlisi i la interpretació de la informació i els resultats obtinguts, valorant la coherència de les possibles solucions, comparant-les amb les prediccions realitzades.

CA 5.2 Establir connexions senzilles entre diferents elements del medi natural, social i cultural, mostrant comprensió de les relacions que s'hi estableixen.

CA 5.3 Valorar, protegir i mostrar actituds de conservació i millora del patrimoni natural i cultural a través de propostes i accions que reflecteixin compromisos i conductes en favor de la sostenibilitat.

CA 6.2 Promoure estils de vida sostenibles coherents amb el respecte, la cura, la corresponsabilitat i la protecció de les persones i del planeta, a partir de l'anàlisi de la intervenció humana en l'entorn.

CA 7.1 Analitzar relacions de causalitat, simultaneïtat i successió entre diferents elements del medi social i cultural des de l'Edat Mitjana fins a l'actualitat, situant cronològicament els fets.

CA 7.2 Conèixer persones, grups socials rellevants i maneres de vida de les societats des de l'Edat Mitjana finsa l'actualitat, incorporant la perspectiva de gènere, situant-les cronològicament i identificant trets significatius socials en diferents èpoques de la història.

Sabers bàsics

En base als sabers bàsics de segon cicle de l'assignatura de Coneixement del medi natural, social i cultural segons el Decret 41/2025, es treballaran els següents continguts:

Primer cicle:

A) Cultura científica

2. La vida al nostre planeta

Les relacions entre els éssers humans, els animals i les plantes.

3. Matèria, forces i energia.

Propietats observables dels materials, la seva procedència i el seu ús en objectes de la vida quotidiana d'acord amb les necessitats de disseny per als quals van ser fabricats.

C) Societats i territoris

1. Reptes del món actual

Reptes sobre situacions quotidianes. Funcions bàsiques del pensament espacial i temporal per a la interacció amb el mitjà i la resolució de situacions de la vida quotidiana. Itineraris i trajectes, desplaçaments i viatges.

2. Societats en el temps

El patrimoni material i immaterial local. Les expressions artístiques a través del temps.

3. Alfabetització cívica

Ocupació i treball. Identificació de les principals activitats professionals i laborals de dones i homes en l'entorn.

La vida en societat. Espais, recursos i serveis de l'entorn. Formes i maneres d'interacció social en espais públics des d'una perspectiva de gènere.

Identitat i diversitat cultural: existència de realitats diferents i aproximació a les diferents cultures presents en l'entorn. La convivència amb els altres i el rebuig a les actituds discriminatòries. Cultura de pau i no violència.

4. Consciència ecosocial

Coneixement del nostre entorn. Paisatges naturals i paisatges humanitzats, i els seus elements. L'acció humana sobre el medi i les seves conseqüències.

Estils de vida sostenible. L'ús responsable de l'aigua, la mobilitat segura, saludable i sostenible i la prevenció i la gestió dels residus.

Segon cicle:

A) Cultura científica

1. Iniciació a l'activitat científica

Instruments i dispositius apropiats per realitzar observacions i mesuraments precisos d'acord amb les necessitats de la recerca.

Avenços relacionats amb la ciència i la tecnologia que han contribuït a transformar la nostra societat per mostrar models des d'una perspectiva de gènere.

La importància de l'ús de la ciència i la tecnologia per ajudar a comprendre les causes de les pròpies accions, prendre decisions raonades i fer tasques de forma més eficient.

B) Tecnologia i digitalització

1. Digitalització de l'entorn personal d'aprenentatge

Dispositius i recursos digitals d'acord amb les necessitats del context educatiu.

C) Societats i territoris

1. Reptes del món actual

Desigualtat social i accés als recursos. Usos de l'espai per l'ésser humà i evolució de les activitats productives. El valor, el control dels diners i mitjans de pagament. De la supervivència a la sobreproducció.

2. Societats en el temps

El temps històric. Nocions temporals i cronologia. Ubicació temporal de les grans etapes històriques.

Les fonts històriques: classificació i utilització de les diferents fonts (orals, escrites, patrimonials) com a via per a l'anàlisi dels canvis i permanències en la localitat al llarg de la història. Les petjades de la història en llocs, edificis, objectes, oficis o tradicions de la localitat.

3. Alfabetització cívica

Els costums, tradicions i manifestacions culturals de l'entorn. Respecte per la diversitat i la cohesió social.

Seguretat viària. La ciutat com espai de convivència. Normes de circulació, senyals i marques viàries. Mobilitat segura saludable i sostenible com a vianants o com a usuaris dels mitjans de locomoció.

Tercer cicle:

A) Cultura científica

1. Iniciació a l'activitat científica

La relació entre els avenços en matemàtiques, ciència, enginyeria i tecnologia per comprendre l'evolució de la societat en l'àmbit científic i tecnològic.

2. La vida al nostre planeta

Els regnes de la naturalesa des d'una perspectiva general i integrada.

C) Societats i territoris

2. Societats en el temps

Les fonts històriques: classificació i utilització de les diferents fonts (orals, escrites, patrimonials).

Temes de rellevància en la història (Edat Mitjana, Edat Moderna i Edat Contemporània), el paper representat pels subjectes històrics (individuals i col·lectius), esdeveniments i processos.

El patrimoni natural i cultural com a bé i recurs; el seu ús, cura i conservació.

4. Consciència ecosocial

Responsabilitat ecològica i social. Ecodependència, interdependència i interrelació entre persones, societats i medi natural.

ELEMENTS CURRICULARS
SECUNDÀRIA

Els elements que s'han emprat són extrets del Decret 42/2025

Objectius d'etapa

a) Assumir responsablement els seus deures, conèixer i exercir els seus drets en el respecte a les persones, en l'exercici de la tolerància, la cooperació i la solidaritat entre persones i grups; exercitar-se en el diàleg afirmant els drets humans com a valors comuns d'una societat plural i preparar-se per a l'exercici de la ciutadania democràtica.

b) Desenvolupar i consolidar hàbits d'autoregulació i disciplina, de treball individual i en equip, d'esforç, de responsabilitat en l'estudi, així com actituds de confiança en un mateix, sentit crític, iniciativa personal, curiositat, interès i creativitat vers l'aprenentatge i esperit emprenedor, com a condició necessària per a una realització eficaç de les tasques de l'aprenentatge i com a mitjà de desenvolupament personal.

d) Conèixer, comprendre i respectar les diferents cultures i les diferències entre les persones, la igualtat de drets i oportunitats de dones i homes i la no-discriminació de persones per motius d'origen, d'orientació o identitat sexual, de religió o creences, de discapacitat o d'altres condicions.

e) Adoptar una actitud contrària a la violència, als prejudicis de qualsevol tipus i als estereotips sexistes.

f) Desenvolupar destreses bàsiques en la utilització de les fonts d'informació amb sentit crític per adquirir nous coneixements.

g) Desenvolupar competències tecnològiques bàsiques i avançar en una reflexió ètica sobre el seu funcionament i utilització per tal de fer-ne un ús adequat a l'edat que asseguri que aquest aprenentatge comporta l'ús fiable i responsable de les tecnologies digitals i la detecció de possibles riscos que atemptin contra la seva seguretat i protecció.

h) Concebre el coneixement científic com un saber integrat, que s'estructura en diferents disciplines, així com conèixer i aplicar els mètodes per identificar els problemes en els diversos camps del coneixement i de l'experiència.

i) Desenvolupar l'esperit emprenedor i la confiança en un mateix, la participació, el sentit crític, la iniciativa personal i la capacitat per aprendre a aprendre, planificar, prendre decisions i assumir responsabilitats.

j) Comprendre i expressar amb correcció, oralment i per escrit, en llengua catalana, pròpia de les Illes Balears, i en llengua castellana, texts i missatges complexos, i iniciar-se en el coneixement, la lectura i l'estudi de la literatura.

l) Afermar les competències lògiques i matemàtiques bàsiques i desenvolupar-ne d'avançades, generar estratègies i formes de raonament per a la resolució de problemes i iniciar-se en el raonament matemàtic abstracte per desenvolupar els recursos cognitius que els permetin avançar en la seva formació acadèmica i personal.

m) Conèixer, valorar i respectar els aspectes bàsics de la cultura i la història de les Illes Balears, així com el seu patrimoni artístic i cultural, mitjançant l'ús de la llengua catalana.

n) Reconèixer el desenvolupament de la cultura científica, i en concret la de les Illes Balears, i el seu valor en la transformació de la societat, de manera que fomenti la indagació i la curiositat.

p) Conèixer i valorar la dimensió humana de la sexualitat en tota la seva diversitat. Valorar críticament els hàbits socials relacionats amb la salut, el consum, la cura, l'empatia i el respecte envers els éssers vius, especialment els animals i les plantes, i el medi ambient, i prendre consciència de la seva conservació i millora.

q) Apreciar la creació artística i comprendre el llenguatge de les diferents manifestacions artístiques a través de diversos mitjans d'expressió i representació.

Competències específiques

CE 1 Comprendre la importància que alguns exemples seleccionats de les diferents manifestacions culturals i artístiques han tingut en el desenvolupament de l'ésser humà, mostrant interès pel patrimoni com a part de la pròpia cultura, per entendre com es converteixen en el testimoniatge dels valors i conviccions de cada persona i de la societat en el seu conjunt, i per reconèixer la necessitat de la seva protecció i conservació.

CE 3 Conèixer els principals desafiaments als quals s'han enfrontat diferents societats al llarg del temps, identificant les causes i conseqüències dels canvis produïts i els problemes als quals s'enfronten en l'actualitat, mitjançant el desenvolupament de projectes de recerca i l'ús de fonts fiables, per realitzar propostes que contribueixin al desenvolupament sostenible.

CE 4 Identificar i analitzar els elements del paisatge i la seva articulació en sistemes complexos naturals, rurals i urbans, com també la seva evolució en el temps,

interpretant les causes de les transformacions i valorant el grau d'equilibri existent en els diferents ecosistemes, per promoure'n la conservació, millora i ús sostenible.

CE 5 Realitzar produccions artístiques individuals o col·lectives amb creativitat i imaginació, seleccionant i aplicant eines, tècniques i suports en funció de la intencionalitat, per expressar la visió del món, les emocions i els sentiments propis, com també per millorar la capacitat de comunicació i desenvolupar la reflexió crítica i l'autoconfiança.

CE 6 Apropiar-se de les referències culturals i artístiques de l'entorn, identificant-ne les singularitats per enriquir les creacions pròpies i desenvolupar la identitat personal, cultural i social.

CE 7 Identificar els fonaments que sostenen les diverses identitats pròpies i les dels altres, a través del coneixement i la valoració del patrimoni material i immaterial que compartim per conservar-lo i respectar els sentiments de pertinença, com també per afavorir processos que contribueixin a la cohesió o solidaritat territorial amb vista als valors de l'europeisme i la Declaració Universal dels Drets Humans.

CA 7.4 Valorar, protegir i conservar el patrimoni artístic, històric i cultural com a fonament de la identitat col·lectiva local, autonòmica, nacional, europea i universal, considerant-ho un bé per al gaudi recreatiu i cultural i un recurs per al desenvolupament dels pobles.

Criteris d'avaluació

1r ESO

CA 3.2 Identificar els principals problemes, reptes i desafiaments als quals s'ha enfrontat la humanitat al llarg de la història, els canvis produïts, les seves causes i conseqüències, com també els que, en l'actualitat, hem de plantejar i resoldre entorn dels Objectius de Desenvolupament Sostenible.

CA 3.5 Analitzar processos de canvi històric de rellevància a través de l'ús de diferents fonts d'informació, tenint en compte les continuïtats i permanències en diferents períodes i llocs.

CA 4.3 Argumentar la necessitat d'accions de defensa, protecció, conservació i millora de l'entorn (natural, rural i urbà) a través de propostes i iniciatives que reflecteixin compromisos i conductes en favor de la sostenibilitat i del repartiment just i solidari dels recursos.

CA 7.4 Valorar, protegir i conservar el patrimoni artístic, històric i cultural com a fonament de la identitat col·lectiva local, autonòmica, nacional, europea i universal, considerant-ho un bé per al gaudi recreatiu i cultural i un recurs per al desenvolupament dels pobles.

2n ESO

CA 1.1 Reconèixer els factors històrics i socials que envolten les produccions plàstiques, visuals i audiovisuals més rellevants, així com la seva funció i finalitat, descrivint les seves particularitats i el seu paper com a transmissores de valors i conviccions, amb interès i respecte, des d'una perspectiva de gènere.

CA 1.2 Valorar la importància de la conservació del patrimoni cultural i artístic, a través del coneixement i l'anàlisi guiada d'obres d'art.

CA 5.2 Realitzar diferents tipus de produccions artístiques individuals o col·lectives, justificant-ne el procés creatiu, mostrant iniciativa i autoconfiança, integrant racionalitat, empatia i sensibilitat, i seleccionant les tècniques i els suports adients al propòsit.

CA 6.1 Explicar la seva pertinença a un context cultural concret, a través de l'anàlisi dels aspectes formals i dels factors socials que determinen diverses produccions culturals i artístiques actuals.

3r ESO

CA 3.2 Entendre i afrontar, des d'un enfocament ecosocial, problemes i desafiaments passats, actuals o futurs de les societats contemporànies tenint en compte les seves relacions d'interdependència i ecodependència.

CA 3.3 Utilitzar seqüències cronològiques complexes en les que identificar, comparar i relacionar fets i processos en diferents períodes i llocs històrics (simultaneïtat, durada, causalitat) utilitzant termes i conceptes específics de l'àmbit de la història i la geografia.

CA 7.2 Conèixer i contribuir a conservar el patrimoni material i immaterial comú, respectant els sentiments de pertinença i adoptant compromisos amb principis i accions orientades a la cohesió i la solidaritat territorial de la comunitat política, els valors de l'europeisme i de la Declaració Universal dels Drets Humans.

4t ESO

CA 5.1 Conèixer, valorar i exercir responsabilitats, drets i deures i actuar en favor del seu desenvolupament i afirmació a través del coneixement del nostre ordenament jurídic i constitucional, de la comprensió i posada en valor de la nostra memòria democràtica i dels aspectes fonamentals que la conformen, de la contribució dels homes i dones a aquesta, i la defensa dels nostres valors constitucionals.

CA 6.1 Rebutjar actituds discriminatòries i reconèixer la riquesa de la diversitat, a partir de l'anàlisi de la relació entre els aspectes geogràfics, històrics, ecosocials i culturals que han conformat la societat globalitzada i multicultural actual, i del coneixement de l'aportació dels moviments en defensa dels drets de les minories i en favor de la inclusivitat i la igualtat real, especialment de les dones.

CA 7.1 Reconèixer els trets que van conformant la identitat pròpia i dels altres, la riquesa de les identitats múltiples en relació amb diferents escales espacials, a través de la investigació i l'anàlisi dels seus fonaments geogràfics, històrics, artístics, ideològics i lingüístics, i el reconeixement de les seves expressions culturals.

CA 7.2 Conèixer i contribuir a conservar el patrimoni material i immaterial comú, respectant els sentiments de pertinença i adoptant compromisos amb principis i accions orientades a la cohesió i la solidaritat territorial de la comunitat política, els valors de l'europeisme i de la Declaració Universal dels Drets Humans.

CA 9.2 Contribuir a la consecució d'un món més segur, just, solidari i sostenible, a través de l'anàlisi dels principals conflictes del present i el reconeixement de les institucions de l'Estat i de les associacions civils que garanteixen la seguretat integral i la convivència social, així com els compromisos internacionals del nostre país en favor de la pau, la seguretat, la cooperació, la sostenibilitat, els valors democràtics i els Objectius de Desenvolupament Sostenible.

Sabers bàsics

1r ESO:

Geografia física:

- Els climes del planeta.
- Interpretació de gràfics (climogrames) i mapes del temps.
- L'impacte de les activitats humanes, riscos i catàstrofes climàtiques i els efectes del canvi climàtic.
- El temps i el clima de les Illes Balears. El clima mediterrani.
- L'alteració del medi natural (sòls, aigües, vegetació...). Relació entre l'ésser humà i el medi.
- Els espais naturals i la conservació del patrimoni natural. El cas de les Illes Balears.

2n ESO:

Patrimoni artístic i cultural:

- Els gèneres artístics.
- Manifestacions culturals i artístiques més importants, incloses les contemporànies i les pertanyents al patrimoni local: aspectes formals i relació amb el context històric.

Sabers bàsics

3r ESO

Geografia econòmica:

- Les fonts d'energia, la mineria i la industria
- Carbó i petroli: el seu paper històric i problemes actuals.
- Energies renovables.

4t ESO

- La revolució industrial i les seves conseqüències en el segle XIX: principals innovacions. El ferrocarril i la integració de mercats.
- L'Europa d'entreguerres: trets fonamentals de l'evolució espanyola (1900-1939); la dona i la lluita pel vot femení.
- La segona guerra mundial: l'Holocaust.
- Sabers bàsics transversals: l'acció dels moviments feministes i sufragistes en la lluita per la igualtat de gènere. Dones rellevants de la història contemporània.
- El naixement de les noves expressions artístiques i culturals contemporànies i la seva relació amb les arts clàssiques. La diversitat cultural en el món actual.
- Respecte i conservació del patrimoni material i immaterial.

Competències clau

Les competències clau són iguals a totes les etapes.

- Competència personal, social i d'aprendre a aprendre (CPSAA).
- Competència digital (CD).
- Competència en comunicació lingüística (CCL)
- Competència ciutadana (CC).
- Competència emprenedora (CE).
- Competència en consciència i expressió culturals (CCEC).
- Competència plurilingüe (CP).
- Competència matemàtica i en ciència, tecnologia i enginyeria (STEM).

RESERVES

Si voleu visitar el Museu del Ferrocarril de Mallorca amb el vostre centre educatiu, podeu posar-vos en contacte amb nosaltres per preparar la visita i resoldre qualsevol dubte sobre el programa educatiu.

Per coordinar la data de la visita, el nombre d'alumnes, el preu i les activitats que voleu realitzar, escriviu-nos a:

educacio@museuferrocarrilsfm.org

Ens posarem en contacte amb vosaltres per concretar els detalls i preparar la visita perquè l'experiència s'adapti al vostre grup i a les seves necessitats.

CRÈDITS

EQUIP EDUCATIU
Rubén Vives (coordinador)
Dori Vilchez

DISSENY I MAQUETACIÓ
Biel Nadal

DIRECCIÓ
Lourdes Melis

GERÈNCIA
Guillem Febrer

MUSEU FERROCARRIL MALLORCA

SFM SERVEIS FERROVIARIS DE MALLORCA

3tres salut mental

MUSEU
FERROCARRIL
MALLORCA

SFM
SERVEIS FERROVIARIS DE MALLORCA